

SIGILLUM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV·ANG·
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

DE
FLAVII IOSEPHI
ELOCUTIONE
OBSERVATIONES CRITICAE.

PARS PRIOR.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AUCTORITATE ATQUE CONSENSU

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

ACADEMIAE GEORGIAE AUGUSTAE

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES CAPESSENDOS

SCRIPSIT

GUILELMUS SCHMIDT.

LIPSIAE
TYPIS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXXXIII.

Ad amplissimum philosophorum ordinem de hac dissertatione rettulit Fridericus Leo.

Tota dissertatio Fleckeiseni annalium supplementi vicesimi fasciculo altero continetur.

FRIDERICO LEO

UDALRICO DE WILAMOWITZ-MOELLENDORFF

S.

Flavii Iosephi opera etsi inde ab anno 1544 et diligenter legebantur et laudibus efferebantur, tamen sero admodum viri docti eis secundum optimorum codicum fidem recensendis operam dederunt. editiones, quas quidem Hudsonus (1720) et Havercampus (1726) paraverunt, non magni aestimandae sunt. nec Dindorfius aut Bekkerus quamquam hic illic locos corruptos emendarunt, multum ad Iosephi verba restituenda contulerunt, cum non librorum fidem, sed suum quisque arbitrium sequerentur. neuter enim id agebat, ut Iosephi codices Graecos conquireret, examinaret, excuteret, ad optimorum fidem Iosephi verba redderet. itaque facere non possumus, quin maximam habeamus gratiam Benedicto Niese, viro doctissimo, qui auctore Alfredo de Gutschmid antiquitatum Iudaicarum[1]) et librorum, qui sunt de scriptoris vita et de Iudaeorum vetustate, editionem novam apparatu critico instructam summa diligentia nobis paravit et libros, quibus continetur bellum Iudaicum, proximis annis editurus est. Niesius quamquam editionem omnibus numeris absolutam non protulit nec proferre voluit, tamen fundamenta iecit, in quibus opus institutum exaedificari possit. novissima antiquitatum editio addito de Iosephi vita libello a Nabero, inter Batavos viro doctissimo, profecta est, qui Bekkeri editionem recognoscendam suscepit. hac quoque editione Iosephi recensionem multum profecisse libenter fatemur. bellum Iudaicum iam antea (1837) Cardwellus ediderat, sed eius editio quamquam aliquot librorum lectionem nobis suppeditat, tamen non iam nobis probari potest, praesertim cum nec codices ipsos accurate excussisse videatur nec in eorum auctoritatem diligenter inquisiverit.

Etsi ultimum editionis Niesianae volumen (de bell. Iud.) nondum prodiit, tamen non alienum videtur iam nunc observationes de Flavii Iosephi elocutione proferre, quia spes est fore, ut ex his aliquid fructus percipiatur ad Iosephi verba restituenda. primus, quantum video, Io. Aug. Ernesti 'de Iosephi stilo'[2]) dixit. qua in

---

1) A. = antiquitatum Iudaicarum libri XX. B. = de bello Iudaico libri VII. Ap. = de Iudaeorum vetustate sive contra Apionem libri II. Vit. = Iosephi vita.

2) Io. Aug. Ernesti, opuscula philologica et critica ed. II p. 395—406: exercitation. Flavianae I corollarium de Iosephi stilo. Lugduni Batavorum 1776.

commentatione quae mihi memoratu digna videbantur, infra afferentur. deinde idem aliquot coniecturas[1]) edidit. tum egregiis observationibus refertum est Holwerdae 'emendationum Flavianarum specimen'.[2]) anno 1869 in Fleckeiseni annalibus p. 821 sqq. de Iosepho eiusque sermone scripsit Ludovicus Dindorf, praeterea anno 1885 coniecturas protulit Samuel Adrianus Naber[3]), postremi partes quasdam tetigerunt Paulus Viereck[4]), Carolus Raab[5]), Erhardus Iahn[6]). Ludovici Dindorfi commentatio bonarum observationum plena est nec pauca ex eius sententia emendanda, sunt etiam quae nunc librorum memoria probari videamus. sed iniuria illud praecipit, quod Bernardum testis est Ernestius opusc. p. 399 iam voluisse, in hac re Casauboni rationem Polybii emendandi secutus, ut quae magis Attica essent praeferrentur. quid ineptius esse potest quam omnia ad Atticorum elegantiam revocare![7]) primum Iosephus ipse fatetur sibi occasionem non esse datam linguae Graecae subtilitatis discendae (A. XX 263. 264): τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ ποιητικῶν μαθημάτων πολλὰ πονήcαc ἐcπούδαcα μεταcχεῖν τὴν γραμματικὴν ἐμπειρίαν ἀναλαβών, τὴν δὲ περὶ τὴν προφορὰν ἀκρίβειαν πάτριοc ἐκώλυcε cυνήθεια. παρ' ἡμῖν γὰρ οὐκ ἐκείνουc ἀποδέχονται τοὺc πολλῶν ἐθνῶν διάλεκτον ἐκμαθόνταc καὶ γλαφυρότητι λέξεων τὸν λόγον ἐπικομψεύονταc. tum per se patet perdifficile esse, praesertim homini Iudaeo, qui non a puero Graece eruditus erat, peregrina lingua ad libros componendos uti. quam non sibi ipsi in hac re confisus sit, satis ex eo elucet, quod libros de bello Iudaico, antequam ederet, quibusdam amicis Graece doctis (Ap. I 50) corrigendos tradidit. neque id obliviscendum est, si quis tot tantosque libros conscribere cogitet, quantos conscripsit Iosephus, eum Atticae elegantiae studere non posse, nisi Atticorum linguam penitus cognitam habeat. nam si non habeat scientiam, sed tamen ad illorum normam scripta sua derigere velit, mox eum dies deficiat. quod igitur Iosephus non multum, sed multa, ut ita dicam, conscribere volebat, veri simile non est eum elocutionis subtilitati

1) observationes philologico-criticae in Flav. Ios. ant. Iud. Lips. 1795 p. 59—186.

2) Gorinchemi 1847. cf. eiusdem observationes criticae in antiqu. l. XVIII. Mnemos. II (1853).

3) Mnemos. Bat. N. S. XIII p. 264—284. 352—399.

4) sermo graecus quo senatus populusque Romanus magistratusque populi Romani usque ad Tiberii Caesaris aetatem in scriptis publicis usi sunt examinatur. Gottingae 1888.

5) de Flavii Iosephi elocutione quaestiones criticae et observationes grammaticae. diss. inaug. Erlangae 1890.

6) observationes criticae in Flavi Iosephi antiquitatibus Iudaicis. diss. Erlang. 1891.

7) cf. U. de Wilamowitz-Moellendorff, über die entstehung der griechischen schriftsprachen. verhdl. d. 32. versamml. deutsch. philol. (1878) p. 40: 'ganz gedankenlos ist die annahme, daſs die κοινὴ corrumpirtes Attisch sei'.

operam dedisse. etsi concedimus eum ita Graece scribere voluisse, ut illius aetatis rerum scriptores scribebant velut Philo alii, eum viros litteratos sequi, non sermone vulgari uti voluisse, tamen nonne facile fieri poterat, praesertim in componendo tanto opere, ut imprudens scriberet, quod non virorum litteratorum, sed sermonis popularis, quo loquebatur, proprium esset? nec solum loquebatur eo sermone, sed etiam eum in aliquot libris, quibus utebatur, iterum ac saepius legebat, velut non dubium est, quin plurimi libri sacri LXX interpretum ei ante oculos versati sint. etiamsi igitur voluisset Attice scribere, minime suspicor futurum fuisse, ut id homini Iudaeo contingeret, quod ne Atticistae quidem assecuti sunt, velut Lucianus, qui nihil antiquius habebat quam ut Atticos imitaretur, qui veterum scripta de industria eo consilio perlustrabat, ut, si quid scite atque eleganter dictum repperisset, hoc scriptis suis insereret.[1] vides igitur, quam perversum sit omnia ad Atticorum normam redigi velle. non Attica elegantia, sed recentioris aetatis genus dicendi inprimis respiciendum est, quare in his quoque observationibus, etsi veterum usum non prorsus negleximus, tamen potissimum cum ceterorum scriptorum posteriorum elocutione Iosephi genus dicendi contulimus, nec solum cum sermone virorum litteratorum velut Polybii, Diodori, Philonis, Dionysii Hal., Plutarchi, Luciani, aliorum, sed etiam cum sermone vulgari, qualis exstat in libris sacris et in aliquot titulis illius aetatis. hac ex comparatione non solum intelleges, quid Iosepho cum ceteris commune sit, quid eius proprium, sed etiam saepe locis dubiis verum cognoscere poteris.

Bellum Iudaicum, quia emendatum est a viris doctis, elegantius scriptum videmus quam antiquitates. oratio ibi nitidior est, hic interdum impedita et durior. ut omittam hiatum in antiquitatibus liberius admissum, id laude dignum est, quod in libris de bello Iudaico, quamquam constat eos ex lingua Hebraica (Aramaica) in Graecam esse versos (B. prooem. 1 [3, 11—14 Bekk.]), ne minimum quidem Hebraismi vestigium deprehenditur, cum inveniantur pauca vestigia in antiquitatibus. sed tamen ex his observationibus efficitur bello Iudaico multa propria, ne dicam, vitia cum antiquitatibus communia esse, quin etiam singula eo libro solo contineri.

Restat, ut paucis de codicum ratione disseramus. Libri ms., quibus omnia Iosephi scripta una contineantur, nusquam exstant. sed alii antiquitatum libros priores, alii posteriores exhibent, alii libellum de Iudaeorum vetustate, alii bellum Iudaicum. quare seorsum de singulis codicum familiis dicendum est. ac primum quidem decem antiquitatum libri priores insunt in libris ROMSPL[2]), sicut

1) cf. Cobet, var. lect. p. 19. 75. 76².

2) R = Parisinus 1421 s. XIV. O = Bodleianus 186 s. XV. M = Marcianus 381 s. XIII. S = Vindobon. 2 s. XI. P = Parisin. 1419 s. XI. L = Laurent. 69, 20 s. XIV.

posteriores in codd. PFLAMVW[1]), ad quos omnes accedunt Rufini versio Latina, epitome (E), excerpta Peiresciana, Eusebius. ut ab illis initium faciamus, non dubium est, quin duae familiae discernendae sint, altera codicum RO, altera SPL. medium locum inter has obtinet M. quaeritur, utra utri praestet. ad illorum fidem (RO) editionem suam redegit Niesius, ad horum Naberus. idem igitur in Flavii Iosephi libris recensendis observamus, quod ante triginta fere annos in Dionysii Halicarnassensis. ut tum viri docti in duas partes discedebant, cum alteri codicis Chisiani virtutes summis laudibus efferrent, alteri codicem Urbinatem ceteris omnibus, in iis Chisiano praeferrent, ita idem certamen his nostris diebus reviviscit. ut Niesius Iosephi libris RO maximam tribuit auctoritatem, ita Naberus ceteris (MSP). postea viri docti apud Dionysium eam rationem secuti sunt, ut 'coniunctum utriusque libri usum cautum' commendarent. hoc etiam in Flavii Iosephi scriptis recensendis maximum fructum allaturum esse putem. sed tamen comparanda inter se et aestimanda duplici lectionis memoria supersedere non possumus. ut afferamus eas causas, quas Niesius putat gravissimas, ei non credimus Iosephum A. IX 284[2]) nomen Selampsae ante hunc diem non auditum pro Salmanassare posuisse. nam si posuisset in eis, quae ex actis Tyriis excerpta sunt, nonne Iosephus de industria nos admonuisset huius regis nomen, quod dicit exstare in his actis, aliter conformatum esse atque vulgo? neque quicquam certi ex annorum computationibus mea quidem sententia colligi potest, cum in numeris tradendis librarii etiam codicum RO peccaverint. tamen mihi persuasi libros RO lectionem magis integram habere quam ceteros. nec enim negari potest codices MSP valde esse interpolatos. quod ut probemus, pauca exempla afferre liceat. A. IX 205 Iosephus narrat Hierobamum regem idololatriae se dedidisse et omnino impie et sceleste se gessisse. tum pergit: τῷ δὲ λαῷ τῶν Ἰσραηλιτῶν μυρίων ἀγαθῶν αἴτιος ὑπῆρχε. ita Iosephi verba reddunt codices RO, sed MSP Exc. Suid. κακῶν exhibent. illos libros Niesius, hos Naberus sequitur. fortasse tu quoque miraberis, ut Naberus, qui fiat, ut rex maxime impius de populo maxime mereatur. sed hunc regem re vera de Israelitarum regno eo meritum esse, quod fines eius et in septentriones versus usque ad Amathum urbem et in meridiem usque ad lacum Asphaltitem propagasset, non solum Iosephus memoriae tradidit in eis, quae sequuntur (§ 206. 207), sed etiam libri sacri et Hebraice et Graece

1) P = Palatin. (Vatic.) 14 saec. IX/X. continet A. XI 9—XVII. Vit. 1—427. insunt permultae lacunae. F = Laurent. 69, 20 s. XIV. continet A. XI—XV. L = Leidens. F 13 s. XI/XII c. A. XI—XV. A = Ambros. F 128 s. XI. cont. A. XI—XX. Vit. M = Mediceus Laur. 69,10 s. XV. pars antiquior c. A. XII 199—XX. Vit. V = Vatican. 147 s. XIV. c. A. XI—XV. W = Vatican. 984 s. XIV. c. A. XI—XX et Bell. Ind.
2) cf. Niese, praef. vol. I p. XXXIII.

scripti (Reg. IV 14, 23 sq.). omnia populo sub huius regis imperio bene cessisse et Iosephus monet, cum dicit § 215 eum μετὰ πάϲηϲ εὐδαιμονίαϲ regnasse et confirmant libri sacri, cum dicunt Reg. IV 14, 27 καὶ ἔϲωϲεν αὐτοὺϲ διὰ χειρὸϲ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωάϲ = Reg. II 14, 27 (Hebraice) וַיּוֹשִׁיעֵם בְּיַד יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ׃. iam nonne concedes κακῶν a librario quodam interpolatum esse, qui sibi persuadere non poterat regem impium beneficia in populum Israelitarum contulisse?[1]) huc accedunt aliae interpolationes velut A. VII 125 παρακαλέϲαϲ εὐψύχωϲ καὶ μετὰ προθυμίαϲ ἀνδράϲιν αἰϲχύνην φοβουμένοιϲ πρεπούϲηϲ ἀγωνίϲαϲθαι leguntur in codicibus RO, sed MSP μετὰ προθυμίαϲ ἅπαντα δράϲειν αἰϲχύνην φοβουμένοιϲ προτρεπούϲηϲ (προπεϲούϲηϲ M) ἀγωνίϲαϲθαι praebent. nemo non videt priorem lectionem unam esse veram eamque Naberus quoque recepit. (ceterum cf. etiam A. XIX 166 ἐλευθέροιϲ τε καὶ γενναίοιϲ ἀνδράϲι πρεπόντωϲ, ib. 181 ἔργον — ἐλευθέροιϲ ἀνδράϲι πρέπον, XVII 158 μετ' ἀρετῆϲ ἀνδράϲι πρεπωδεϲτάτηϲ). deinde A. I 317 Naberus quoque interpolationem codicum SPL agnoscit, item A. VII 351. VIII 270. tum A. I 258 codices SP soli referunt Esavo nomen Seiro quoque fuisse (εἶχε δὲ καὶ ἕτερον ὄνομα Cήειρον λεγόμενον τῆϲ τριχώϲεωϲ). neque apud Hebraeos neque LXX interpretes usquam Esau Cηείρ nominatur. suspicor ad vocem τριχώϲεωϲ vel τρίχωμα librarium quendam Hebraice doctum adscripsisse vocem Hebraicam שֵׂעִיר 'seir', quia radicis עָשָׂה, unde Ἠϲαῦ derivatur, non exstat substantivum, quod 'crines' significet, atque inde totum hoc additamentum ortum esse. cf. etiam A. I 336. Cηείρ quidam Gen. 36, 21 (שֵׂעִיר) commemoratur, sed non idem est atque Esau. denique A. VI 284, ubi RO ἀναίρει τὴν κροκύδα legunt, in ceteris libris ex § 289 ἀποτέμνει τὴν πτέρυγα illata sunt. sed libris MSP, quamvis interpolati sint, tamen non facile caremus, cum in codicibus RO multae inveniantur lacunae librariorum neglegentia plerumque propter vocabulorum similes exitus oculis aberrantium ortae. in hac re libri RO Dionysii codici Chisiano similes sunt. quod Niesius dicit ea, quae RO omittant, plerumque suspecta esse, mihi persuasi virum doctum interdum artius ad horum auctoritatem se applicavisse, velut facere non possum, quin A. VI 251. 302. VII 348. IX 82. 259, al. cum Nabero retinenda esse censeam, quae libri MSP addunt. porro in nominum vel verborum formis libris RO parum fidei est. sed quidquid de hac re iudicas, id minime committendum existimo, ut ex manifestis librorum RO vitiis Iosepho formas inusitatas obtrudamus velut A. II 170. X 218 Niesius ex lectione perversa ὑπηϲχημένοϲ coniecit Iosephum ὑπειϲχημένοϲ (similiter A. IV 168. V 93 ὑπείϲχηται) scripsisse, quam formam, etsi ex titulis innotuit, tamen apud Iosephum numquam, ne in variae lectionis farragine quidem, me legere memini.

---

1) cf. etiam Arnold, philol. anzeiger XVII 273 (1887).

idem valet in formam διειλέχθηcαν A. VII 262 ex prava scriptura διηλέχθηcαν elicitam vel κατειcχῆcθαι A. V 148.

Transeo nunc ad alteram antiquitatum partem. in codicibus, quibus ea continetur, maxima lectionis discrepantia invenitur, quam satis luculenter Niesius inde ortam esse demonstravit 'quod collatis inter se diversi generis codicibus modo hoc modo illud ex alio in alium translatum est'. quare vir doctus nullum fere esse codicem, qui non aliquid probi retinuerit, affirmat. de codicum singulorum auctoritate idem in praef. vol. III p. LII ita refert: 'maximi aestimandum esse demonstravi Palatinum, cui plerumque FV aut FLV se adiungunt; sed ne alterum quidem genus AMW aut LAMW spernendum est. deinde FV aut FLV, nisi accedit P, minoris sunt auctoritatis longeque superantur ab AMW aut LAMW. et cum horum et antiquissimus et optimus sit Ambrosianus, hunc post Palatinum secundum dignitatis locum obtinere merito dixeris; qui in libris XVIII—XX, ubi deficit P, omnium optimus habendus est. quodsi cum AMW coniungitur P, horum auctoritas tanta est, ut raro ab ea discedere liceat.'

Neminem arbitror, qui Niesii commentationem accuratissimam perlegerit, dubitaturum esse, quin duae codicum familiae discernendae sint et codex Leidensis medium quendam locum obtineat. altera earum ex libris PFV, altera ex AMW constat. hoc Naberus quoque sine ulla dubitatione in praefatione voluminis tertii vere observatum esse concedit. sed ut iam in priore antiquitatum parte, ita in posteriore de familiarum pretio atque auctoritate aliter iudicat ac Niesius. ut hic codici Palatino palmam dat, ita ille Ambrosiano. at Naberum re vera codicem P non tam parvi aestimare quam ex eius praefatione vol. III colligitur, satis ex eo elucet, quod permultis locis ab ea codicum familia, quam 'pressius se secutum esse' dicit, desciscit et codicis P lectiones praefert velut A. XI 108. XII 65. 68. XIII 173. 360. 371. 413. XIV 3. 4. 144. 234. 237. 470. XV 119. XVII 209. 262, alibi. inspiciamus aliquot locos, e quibus codicis Palatini bonitas cognosci possit. A. XIV 40[1]) Iosephus narrat Pompeium Chalcide, ex oppido Syriae sub imo monte Libano sito, Damascum iter fecisse: διελθὼν — τὴν Χαλκίδα καὶ τὸ διεῖργον ὄροc ὑπερβαλὼν τὴν κοίλην προcαγορευομένην Cυρίαν ἀπὸ τῆc Πέλληc (ita FLAMV, πέλλειc W) εἰc Δαμαcκὸν ἧκεν 'per oppidum Chalcidem profectus superato eo monte, qui Coelesyriam, quae proprie sic nominatur, a Pella dividit, Damascum pervenit.' cum Pella oppidum in Peraea prope Iordanem flumen situm esset, Iosephus, si re vera ita scripsisset, diceret Pompeium Chalcide prius multa milia passuum in meridiem versus usque ad Pellam iter fecisse, tum revertisse Damascum. sed in eis, quae apud Iosephum praecedunt,

---

1) cf. Niese, praef. vol. III p. XXII. Naberus iniuria ante ἀπὸ interpungit.

neque Pellae neque Peraeae mentio fit, sed id tantum commemoratur Iosephum in Coelesyriam invasisse. postea demum (A. XIV 47. 49 = B. I 6, 5) ex oppido Dio Pellam praeteriens per Scythopolim, Coreas, Hierichuntem ad Hierosolyma Pompeius profectus esse dicitur (A. XIV 54 = B. I 6, 6). neque ulla causa intellegi potest, cur Pompeius, postquam tam longe in meridiem versus processit, subito in septentriones versus Damascum reverterit. sed re vera ad Pellam incursionem Pompeius non fecit, immo recta ex Leontis fluvii valle, ubi Chalcis sita erat (inter montes Libanum et Antilibanum), quae proprie a Graecis Coelesyria nominabatur, per montem Antilibanum (= τὸ διεῖργον ὄρος) Damascum iter fecit. ea autem regio, quae ab hoc monte in orientem et meridiem spectabat, quamquam ipsi nomen Coelesyriae erat (A. I 206. X 181. XIII 356. XIV 34), tamen, ut ab illa valle proprie sic dicta distingueretur, interdum ἡ ἄλλη Συρία nominabatur velut apud Philonem legat. ad Gaium 22 p. 297 ed. Dahl Συρίαν τήν τε ἄλλην καὶ τὴν κοίλην προσαγορευομένην, apud Iosephum secundum Niesium A. XIV 79. (cf. etiam A. VII 104, ib. 101. XIV 48. Δαμασκοῦ καὶ τῆς ἄλλης Συρίας). itaque quid verius esse potest quam codicis P lectio τῆς ἄλλης pro Πέλλης?

A. XIII 371[1]) legebatur Λαοδίκη γὰρ ἐλθὼν σύμμαχος (sc. Antiochus) τῇ τῶν Γαλααδηνῶν βασιλίσσῃ secundum codicem V, codd. LW γαλιήνων, AME γαλιηνῶν, F γαλιλαίων exhibent.[2]) ubi terrarum illos Galienos sive Gaminos (ita Rufin.) incoluisse putas? nusquam, opinor. sed populum Samenorum exstitisse nos docet Steph. Byz., quem constat aliquot populorum nomina ex Iosephi scriptis hausisse: Σαμηνοί, νομάδων Ἀραβίων ἔθνος. hos autem nobis praebet codex Palatinus Σαμηνῶν pro Γαλιηνῶν sim. exhibens.

Porro A. XIV 4 codices LAMVW ἀρξαμένου τοίνυν τῆς ἀρχιερωσύνης Ὑρκανοῦ tradunt, sed PFE παραλαβόντος γὰρ τὴν βασιλείαν Ὑρκανοῦ. illorum lectionem redarguunt verba, quae leguntur A. XIII 408: ἡ δὲ (Alexandra) ἀρχιερέα μὲν ἀπεδείκνυεν Ὑρκανόν. hoc honore, quamdiu Alexandra regina post mariti mortem vivebat, fungitur Hyrcanus, per novem annos (A. XIII 430). ea demum mortua (XIII 430. XIV 1) regno potitur, summo autem sacerdotio, ut diximus, iam novem annis ante praefectus erat. hoc loco (XIV 4) de regno, non de summo sacerdotio Iosephum dixisse vel ex eo intellegitur, quod ib. § 6 Iosephus narrat Hyrcanum Aristobulo regnum permisisse, ipsum autem maluisse frui eo honore, quo iam affectus erat (τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ κτῆσιν).[3]) denique alterius familiae interpolationem agnosces A. XIV 143, ubi in P

1) cf. Niese, praef. vol. III p. XXII.

2) Galadenorum reginam cognitam non habemus. neque B. I 4, 2 sq. eius reginae mentio fit, ubi Iosephus tradit illis temporibus (Ptolomaei Lathuri, qui A. XIII 370 quoque memoratur) Alexandrum Iannaeum (cf. etiam A. XIII 320 sq. 356) his Galadenorum regionibus potitum esse.

3) cf. etiam Niese, III p. XXIV.

haec leguntur: (Καῖcαρ) Ἀντιπάτρῳ δ' ἐφίηcιν δυναcτείαν, ἣν αὐτὸc προαιρεῖται, quae quin sana sint, nemo dubitabit. sed pro δ' ἐφίηcιν codices LAMW δὲ δίδωcι exhibent, quod codex F suprascriptum habet. hanc autem scripturam esse interpretamentum quis est, qui neget?

Sed tamen ab altera parte etiam codicem Ambrosianum bonitate excellere vel ex eo elucet, quod solus nobis eam Herodis nominis formam (Niese III p. VII) suppeditat, quam iterum ac saepius in titulis illius aetatis scriptam videmus: Ηρωιδηc C. I. G. 3155. 4893, cf. Kaibel, inscr. Graec. Sicil. et Ital. no. 645, 15. 42. 55. 87. 89. 114. 180, Ηρωιδαc Ditt. syll. 446, 12, Ηροιδα ib. 463, 19. C. I. A. II 3 no. 1672, alibi. adde Etymologici magni testimonium s. v. Ηρωιδηc· ἔχει τὸ ι προcγεγραμμένον.[1])

Quae igitur ratio, quoniam duas codicum recensiones haud spernendas habemus, critico sequenda est? ea, opinor, ut non nimis arte ad unam recensionem se applicet, sed quae in utraque optima sint, ea toto Iosephi genere dicendi accurate observato eligat. medio igitur, ut poetae verbis utar, tutissimus ibit.

In universum omnium librorum archetypum iam fuisse corruptum demonstrant A. VII 67 (cf. Ns. vol. I p. XXXII). XIV 99 (ib. III p. XVII). manifestam archetypi interpolationem A. VI 3 deprehendes (ἐξεμοῦντεc). praecipue in posterioribus antiquitatum libris multi loci corrupti leguntur, quibus vix quisquam medebitur.

Porro epitomen non parvi aestimandam esse cum alia (vide indicem s. v. epitome) docent tum A. XX 38, ubi sola exhibet, quae AMW Lat. omiserunt: τοῖc Ἰουδαίων ἔθεcιν ⟨χαίρειν τὴν μητέρα τὴν ἑαυτοῦ⟩ et A. XVII 312, ubi epitomes lectio ἀπόνοιαν pro διάνοιαν non displicet.

Versionem Latinam ne neglegamus, ipsa codicis optimi Ambrosiani vetustas impedit. accedit, quod interpres Latinus plerumque artissime exemplar Graecum sequitur verbum verbo reddens ita, ut etiam iis locis, quibus manifestum est eum Iosephi sententiam prorsus pervertisse velut I 95. VIII 307. XVIII 85. XIX 148, alibi cerni possit, quae verba ante oculos habuerit. sunt loci, quos ex sola versione Latina restituamus velut A. VI 9 Hudsonus pro ὑγιῆ ex Lat. 'ei' elicuit αὐτῇ, A. VII 298 Niesius ex Lat. μετ' οὐ πολὺν χρόνον edidit, A. X 111 pro οὔτε ἀναcτήcειεν idem ex Lat. οὓc ἄν. 'quos demigraverat', A. X 119 idem pro ἀπειλεῖ ex Lat. 'moneret' παρῄνει, alia. sed interpres Latinus quod alia non intellexit, alia omisit aut in brevius contraxit, alia de suo addidit, in universum caute adhibendus est.[2])

---

1) cf. Schürer, geschichte des jüdischen volkes im zeitalter Jesu Christi I 307² et theol. litteraturzeitung 1892 p. 515. vid. quae ibidem de A. XIII 397 recte disputata sunt.

2) magnopere laudamus, quod versionis Latinae editio a Carolo Boysen paratur. nec enim editio Basileensis (1524) vitiis vacat et ex

Excerptorum auctoritas, quae modo cum hac modo cum illa codicum familia conspirare videmus, non ita magna est. Eusebium

---

librorum deteriorum familia fluxisse videtur. ne quis putet me magis temere quam vere dixisse, hoc paucis exemplis demonstrabo. (quas infra afferam lectiones Ambrosianas et Vaticanas, excerpsi ex Reifferscheidi bibliotheca patrum Italica I 280. II 46, Guelpherbytanas ipse contuli, Bernenses (no. 118) et Monacenses (11302. 15841) mihi summa humanitate suppeditaverunt viri doctissimi, bibliothecarum praefecti, Bloeschius Bernensis et Laubmannus Monacensis).

A. IV 1 init. Ἑβραίους δ' ὁ *κατὰ* τὴν *ἐρημίαν* βίος ἀηδὴς καὶ *χαλεπός* in omnibus libris, nisi quod in O Ἑβραίοις et in SP ἀηδὴς αὐτοῖς legitur.	Wiz. et Monte-Cass. (Reiff. II 404): 'Hebraeos·(-eos M.-C.) itaque *vita deserti molesta atque difficilis.*' edit. Basil. ut cod. Vatic. 814, Bern., Monac. duo, Blankenburgensis (Guelpherbyt.) 14: 'Hebraeos (-eos Vat.) itaque *deserti molestia.*'
A. V 343 τῆς ἀπαιδίας αὐτὴν ὠλοφύρετο καὶ τῆς *μονώσεως*.	Ambros., Wizemb.: 'et eo, quod non haberet filios et (ea W.) *solitudine* gemescebat' (similiter Bern., Monac. 11302, Blankenb. 14). edit. Bas.: 'et eo, quod non haberet filios, ea *solicitudine* (sollicitudine Monac. 15841) gemiscebat.'
A. VI 2 ἐπιτυγχάνουσιν αὐτῷ (sc. τῷ θεῷ) τοῦτο *ποιοῦντι* τὴν κιβωτόν.	codd. Wizemb., Bern., Mon. 11302, Blankenb. 14: 'invenerunt deum suum circa archam (arcam Bern.) hoc *facientem.*' edit. Bas. ut Mon. 15841: 'invenerunt deum suum circa arcam *iacentem.*'
A. VIII 1 initio: περὶ μὲν οὖν *Δαυίδου* καὶ τῆς *ἀρετῆς αὐτοῦ* καὶ ὅσων ἀγαθῶν κτέ.	codd. Ambros., Wiz., Monte-Cass.: '*De David itaque eiusque virtute* quantorumque.' edit. Bas. ut codd. Vatic., Bern., Monac. duo, Blankenb. 14: '*David* itaque regis (om. Blank. 14, quot Mon. 15841, eius Vat. Mon. 11302. Bern.) *virtutem* (-um Mon. 15841) quantorumque.'
A. X 281 extr. εἰ δέ τις ἄλλως δοξάζειν βουλήσεται περὶ αὐτῶν, *ἀνέγκλητον* ἐχέτω τὴν ἑτερογνωμοσύνην.	codd. Wiz., Monte-Cass., Monac. duo: 'si quis autem vult opinionem aliam sequi, crimen pro diversa sententia *non* habebit.' edit. Bas. ut Vatic , Bern., Blank. 14 'non' omittunt.
B. I 21, 6 (79, 28) ἐπεὶ δὲ ἀνεπληρώθη τὸ *βάθος* (sic M L V R C), at τὸ ὑψηλὸν P A, unde haud male de Destinon τὸ ὕφαλον elicuit.	edit. Bas., Blankenb. 14: 'spatio, quod *undam* celabat.' Vatican. no. 992, Wizemb. 23: 'quod *unda* celabat.'
B. I 21, 9 (81, 9) πόλιν ἄλλην κτίσας κατὰ τὸν ἀπὸ Ἱεριχοῦς ἰόντων αὐλῶνα πρὸς βορέαν Φασαηλίδα ὠνόμασεν.	edit. Bas., Blankenb. 14: 'aliamque civitatem in regione, quae (qua Blank.) de hiericunta in boream (borea Blank. 14) *mittitur*, Phaselum (faselum Blank. 14) nominavit.'

proderit aliquotiens consuluisse velut de nomine Ναβοκοδρόσορος.[1])

Iam ut accedamus ad libros, qui sunt de Iudaeorum vetustate vel contra Apionem, inter libros ms. unus codex Laurentianus 69, 22 (L) respiciendus est, nam manifestum est omnes ceteros ex aliquo huius codicis apographo esse descriptos. sed idem magnopere interpolatus et multo inferior est excerptis, quae Eusebius in 'chronicis et praeparatione euangelica' memoriae prodidit.[2]) nec versio Latina neglegenda est. eadem sola magnam illam lacunam libri II 52—113 explet. denique ex excerptis Constantini Porph., quae Niese in addendis demum commemorat, apparet, ut Wilamowitzius me monuit, Latinum multo praestare codici Flor. libri ergo in Apionem longe corruptissimi sunt.

Postremo paucis tangere liceat, quae Iustus a Destinon[3]) de eis libris disputavit, quibus bellum Iudaicum continetur. non solum aliquot eorum librorum, quos iam Cardwellus adhibuerat (PL) denuo excussi sunt, sed etiam alii (AMVRC) nunc primum collati.[4]) ex horum codicum lectionibus nonnullas de Destinon excerpsit, ut nos de eorum fide et auctoritate doceret. vir doctus aliquot locis velut

---

Vatican. (secundum de Destinon), Wizemburg. 23: 'aliamque civitatem in regione, qua de hiericunte (-the Wiz. 23) in boream itur (itur corr. ex igitur Wiz. 23), fasaelum nominavit.'

ceterum codex Wizemburgensis 23 fol. 146 membran., qui saeculo decimo tribuendus est, melioris notae esse videtur, ut Blankenburgensis 14 deterioris. de Wizemburgensi no. 22 iam dixit Niesius I p. XXVIII, sed iniuria affirmat eum esse saeculi undecimi vel duodecimi. immo collatis aliis codicibus, de quorum aetate satis constabat, mihi persuasi eum non esse inferiorem saeculo X consentiente Gustavo Milchsack Guelpherbytano, viro doctissimo, cui hoc loco pro insigni in me humanitate ac benevolentia gratias liceat agere maximas. addam codice Blankenburgensi 14 (Guelpherbytano apud Ebertum no. 460 p. 93) non XIX antiquitatum libros contineri, sed tantum fol. 1—130 libros duodecim priores antiquitatum. in foliis 131—223^r leguntur de bello Iudaico libri septem. hic codex membranac. pulcherrime scriptus saeculo XII tribuendus videtur. f. 130^r—133^v et 216^r—223^r, id est unum quaternionem et dimidium, manus etiam recentior scripsit.

1) cf. Niese, I p. XXXI.

2) cf. Ap. II 165 sq., Niese, praef. p. XIV sq. C. Frick, Berliner philol. wochenschrift X (1890) p. 1328.

3) de Flavii Iosephi bello Iudaico recensendo ad Benedictum Niese epistula critica. Kiliae 1889. progr.

4) P = codex Parisinus 1425 saec. XI.
A = „ Ambrosianus D. sup. 50 s. XI.
M = „ Marcianus 383 s. XII.
L = „ Laurentianus 69, 19 s. XI.
V = „ Vaticanus 148 s. XI.
R = „ Palatinus 284 s. XI/XII.
C = „ Urbinas 84 s. XI.

B. I 18, 1. 26, 3 (cf. l. l. p. 9. 11)[1]) probare studet codices PA bonitate ceteris praestare et inter hos fortasse P esse meliorem. sed cum eis locis, quos affert gravissimos, coniectura opus sit, ut ex horum librorum lectionibus verum eliciatur, nondum fundamenta iecisse videtur, quibus nisi illorum pretium certa ratione aestimemus. utrum re vera meliores habendi sint necne, non prius diiudicari poterit quam editionis Niesianae volumen sextum prodierit. nec enim Cardwelli editio in hanc rem sufficit, quod cum aliorum tum codicis A lectiones ab ea absunt.

Materiam, quam tractaturi sumus, eo ordine disponere nobis utile videtur, ut primo loco ponamus gravissimum caput, id est de verborum structura, tum de verborum flexione agamus, postremo in verborum delectum inquiramus.

I. DE SYNTAXI.

§ 1. De articulo.

A. XIII 320 in plurimis libris legimus Ἰανναῖον τὸν *καὶ* Ἀλέξανδρον, sed καὶ in FW omittitur; A. XVIII 35 apud unum Eusebium traditur Ἰώσηπος ὁ *καὶ* Καϊάφας particula καὶ in omnibus Iosephi ipsius libris manuscriptis (AMWE Lat.) omissa. quae nude sic post articulum posita utrum ferenda sit necne, ex libris, quippe qui sibi ipsi non constent, diiudicari nequit. quoniam persaepe apud Iosephum participium nomini proprio additum est velut A. XII 43 Σίμων ὁ καὶ δίκαιος ἐπικληθείς, XII 385 Ἄλκιμος ὁ καὶ Ἰάκιμος κληθείς, XIII 10 Ἰωάννην τὸν καὶ Γαδδὶν λεγόμενον, XIII 131 Διόδοτος ὁ καὶ Τρύφων ἐπικληθείς, XIII 420 Σελήνη ἡ καὶ (ita PV) Κλεοπάτρα καλουμένη, XX 240 Ἰούδᾳ τῷ καὶ Ἀριστοβούλῳ κληθέντι, B. I 4, 7 (21, 17 Bekk.) Ἀντίοχος ὁ καὶ Διόνυσος ἐπικληθείς, coniecerit quispiam etiam locis allatis tale quid intercidisse. sed illud dicendi genus Iosepho non ignotum fuisse docent ei loci, quibus codices consentiunt ut A. I 240 Κλεόδημος

1) B. I 4, 5 (20, 21), ubi οὔτε . . θυμῶν . . ἐπαύοντο legimus, de Destinon p. 9 lectionem vulgatam θυμῶν temptare non debebat ὀργῶν proponens, cum ea id ipsum significet, quod requiritur, ac Iosephi dictioni respondeat: Vit. 143 Τιβεριεῖς τοῖς θυμοῖς ἐπέμενον 'in ira perstabant.' at cf. ib. 147. 388 παύσεσθαι (παυσάμενοι) τῆς ὀργῆς, sed notandum est numerum singularem hic usurpari, ut solet praeter Vit. 266. A. XVI 277 (ὀργάς).

ὁ καὶ Μάλχος[1]), V 85 Ἄρκη ἡ καὶ Ἐκδείπους, XII 285 Ἰούδας ὁ καὶ Μακκαβαῖος, XX 74 Πακόρῳ τῷ καὶ πρεσβυτέρῳ. cf. etiam A. XX 150 secundum MW in Niesii editione maiore. hanc structuram Iosephum ex sermone vulgari hausisse efficias ex Act. apost. 13, 9 Σαῦλος ὁ καὶ Παῦλος.[2]) ceterum καὶ saepissime etiam post praepositiones μετὰ et σὺν et post coniunctionem μέχρι inseritur[3]) nec non post pronomina relativa (A. XV 402) et interrogativa (A. II 87) atque in aliis locutionibus (A. XVII 299 τὸ καὶ πρότερον καταλιπὼν τάγμα, XX 4 τοὺς πρώτους τοὺς καὶ τῆς στάσεως αἰτίους, item Vit. 137). adamat igitur Iosephus hunc particulae καὶ inserendae usum. nec hoc Iosephi solius proprium est, sed etiam aliorum communis dialecti scriptorum velut Dionysii Halic., Herodiani, Aeliani, Zosimi.[4]) iam nemo non concedet duobus illis locis καὶ optimo iure retineri. nescio an etiam A. XII 157 καὶ inserendum sit: Σίμωνος τοῦ ⟨καὶ⟩ δικαίου κληθέντος. cf. XII 43 Σίμων ὁ καὶ δίκαιος ἐπικληθείς.

A. II 147 in omnibus libris haec traduntur: τούτους οἳ λυπήσονται τεθνηκότων οὐκ ἔχοντες. hunc locum prior Coccejius temptavit τοὺς οἳ proponens, quam coniecturam Ernestius[5]) iteravit. Niesius codicum scripturam retinet, Naberus τοὺς οἳ recepit. fuit, cum mihi quoque haec lectio valde arrideret. nam haec loquendi forma praeterquam quod usitata est apud veteres, Platonem Demosthenem Lysiam alios[6]), etiam apud Iosephi aequalem, Philonem Alexandrinum[7]), admodum saepe occurrit nec non apud alios posteriores velut Polybium (I 5, 1) et Sextum Empiricum (29, 13. 249, 25. 305, 16 Bekk.). non desunt apud Iosephum ipsum loci, quibus hunc dicendi usum probari putes: A. XI 258 τοῦτ᾽ ἔσται παρὰ τοῦ βασιλέως τῷ ὃν (sic E, τῷ omittunt ceteri libri, ᾧ proposuit Holwerda[8]) ἂν στέρξῃ, XIX 1 Γάιος οὐκ εἰς μόνους Ἰουδαίους τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ τοὺς ὁπόσοι τῇδε οἰκοῦσιν ἐπεδείκνυτο τῆς ὕβρεως τὴν μανίαν, similiter IX 192. sed ex illo exemplo nihil certi colligi potest, quia vereor ne ipsum non recte traditum sit. haec omnino huc referenda non sunt, quod τοὺς vel οἱ ad nomen Ἰουδαίους vel participium

1) haec verba, quamquam Alexandri Polyhistoris sunt, tamen ad Iosephum ipsum referre non dubito, cum Paulus Viereck l. l. p. 112. 116 luculenter demonstraverit, quanta Iosephi in aliorum verbis afferendis sit licentia.

2) cf. Winer, grammatik des neutest. sprachidioms § 18, 1 p. 102[7].

3) μετὰ καὶ A. XI 89. XII 28. 89. XIII 91 passim, σὺν καὶ A. II 310. X 4. XII 75, aliis locis, μέχρι καὶ A. XI 93. XII 230, al.

4) cf. Fr. Krebs, die präpositionsadverbien in der späteren historischen gräcität. München 1884/85. I 22 et H. H., wochenschrift für klassische philologie V 556.

5) observ. philologico-criticae p. 64.

6) Krüger, gr. sprachl. I 50, 1, 20[5], Kühner, ausführl. gramm. d. griech. spr. § 459, 1 a p. 507[2], Cobet, variae lectiones p. 551[2]. nov. lect. p. 810. 798.

7) L. Cohn, Phil. Alex. libellus de opificio mundi prolegom. p. LIV.

8) emendat. Flavian. p. 23.

ἀγανακτήσαντες pertinent, similiter conformata atque A. XV 302 τῶν ὅσοι πρότερον ἀπέκειντο δεδαπανημένων· quomodo autem dicat Iosephus, si nomen non accedat, nos docent A. IX 194 εἰ τούτους ἡγεῖται θεούς, οἳ τοὺς ἰδίους μηδὲν ὤνησαν, XIII 385 οὓς Ἀντιοχέων εἶναι πολίτας συνέβαινε, τούτους ἀπέδωκαν, XIX 156 εἶναι τούτους οἳ ἀνῃρήκασι Γάιον, XIX 233 εἶναι τούτους οἳ ἂν μάχωνται. item VI 91. 230. 341. 354. VIII 121. IX 193. 261. 282. XII 28. 392. itaque viri docti coniecturam, quamvis speciosam, non sine causa repudiabimus.

A. XVIII 199 sic legimus: αἱ γὰρ ἐπὶ τοιοῖσδε προαγορεύσεις ὑστερηκότος τοῦ ἀποδείξοντος ἔργου χαλεπωτέραν προστίθενται τὴν ἀχθηδόνα τοῦ εἰ μηδὲ[1]) τὴν ἀρχὴν ἀκροάσαιτο αὐτῶν 'graviorem afferunt dolorem quam si nihil unquam de illis audiverit'. offendit τοῦ, exspectamus ἤ. sed solet Iosephus sicut Aristides et Philodemus[2]) tota enuntiata vi substantivorum instruere velut A. IV 32 τὴν ἐξουσίαν τοῦ τίνι παράσχῃ, VI 345 καταλιπεῖν ἐπ' ἀδήλῳ τῷ ποταποὶ γενήσονται τὸν τρόπον, XIV 171 τοῦ τί χρὴ ποιεῖν ἀπορία (sed cf. Vit. 22), XX 7 φόβῳ τοῦ μὴ . . ἀναγκάσῃ (sed cf. XVIII 225. XIX 151. B. VII 6, 4 [143, 31]), XX 28 ἐπὶ πείρᾳ τοῦ τί φρονοῖεν, X 176. 205.

A. XIII 23 in plurimis libris (PFLAMVW) exstat οἱ φυγάδες καὶ οἱ ἀσεβεῖς. sola epitome ante ἀσεβεῖς articulum οἱ omittit. A. XIII 121 in uno codice Vaticano legimus τῶν ἀσεβῶν καὶ τῶν πεφευγότων, in ceteris (PFLAMW) τῶν deest. Naberus utroque loco articulum posuit, Niesius priore loco toleravit, sed altero damnavit. utri plus fidei est? apud Atticos duobus nominibus eiusdem generis particula καὶ coniunctis consuetudo est, ut ante alterum vocabulum articulus omittatur, si arte cohaerent atque unam notionem efficiunt, addatur, si quid diversi significent. quoniam οἱ ἀσεβεῖς plane eidem sunt, qui οἱ φυγάδες sive οἱ πεφευγότες, non dubitabimus his locis eos codices sequi, qui articulum omiserunt, praesertim cum viderimus Iosephum (si modo fides est librorum consensui) ceteris locis in hac quidem locutione illud praeceptum observasse velut A. XII 289 τοὺς φυγάδας καὶ ἀσεβεῖς, ibidem 399 ἐκ τῶν ἀσεβῶν καὶ πεφυγαδευμένων, XIII 40 οἱ ἀσεβεῖς καὶ φυγάδες, ibid. 42 τῶν ἀσεβῶν καὶ πεφευγότων, ibid. 133 τοὺς Ἰουδαίων φυγάδας καὶ ἀσεβεῖς. adde similes locutiones A. XII 284 τοὺς δικαίους καὶ θεοσεβεῖς, ib. 252 οἱ ἀσεβεῖς καὶ πονηροί, XIII 34 τοὺς πονηροὺς καὶ ἀσεβεῖς, ib. 2 τῶν ἀσεβῶν καὶ παραβεβηκότων τὴν πάτριον πολιτείαν, XII 364 τῶν ὁμοίων καὶ ἀσεβῶν.[3]) contra

1) sic cum codice Vossiano pro μηδ' εἰ legendum esse censeo, quamquam hiatus ita exsistit, sed hic post articulum nihil habet offensionis. cf. A. VI 180.

2) cf. W. Schmid, Atticismus II 46 et Krueger l. l. I 50, 6, 10.

3) haec verba non sine causa Naberus in dubium vocavit, τῶν ὁμοίως ἀσεβῶν coniciens (cf. XVI 37), sed fortasse καὶ ἀσεβῶν secludenda sunt

A. X 114 (οἱ δὲ ἡγεμόνες καὶ οἱ [ita plurim. codd.] ἀσεβεῖς) Iosephus duces ab improborum vulgo secerni vult. alii quoque posteriores illam regulam observarunt velut Dionysius Halic. XI 30 (132, 27 Kiessl.), Plutarchus, Novi Testamenti scriptores[1]) neque incognitam habet Polybius.[2]) ne Appianum quidem illud praeceptum detrectasse puto Mendelssohnio assentiens repugnante Godofredo Kratt.[3])

Idem valet in alias Iosephi locutiones, quae huc spectant. velut utrum Iosephus οἱ ἱερεῖς καὶ *οἱ* Λευῖται[4]) an simpliciter οἱ ἱερεῖς καὶ Λευῖται dixerit, ex codicibus demonstrari non potest, cum mirum in modum fluctuent. hanc librorum inconstantiam sequuntur editores. videamus singula:

A. IV 205. IX 155. 273 τοῖς ἱερεῦσι καὶ Λευίταις omnes libri exhibent.
IV 222 οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται codd.
VII 78. IX 262 τοὺς ἱερεῖς καὶ Λευίτας codd.
VII 363. IX 144. 260. X 62 τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας codd.
VIII 169. IX 274 τῶν ἱερέων καὶ Λευιτῶν codd.
ib. 248 οἱ ἱερεῖς καὶ Λευῖται codd.
IX 4 τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν RMSP, τῶν om. O.
ib. 12 τοὺς ἱερεῖς καὶ Λευίτας MSPEZon., (μετὰ) Λευιτῶν R.
ib. 161 τοὺς Λευίτας καὶ ἱερέας codd. cf. etiam V 69.
ib. 274 τοῖς ἱερεῦσι καὶ Λευίταις ROSP, τοῖς addit M.
X 71 τοῖς ἱερεῦσιν — καὶ τοῖς Λευίταις codd.
XI 8 οἵ τε Λευῖται καὶ οἱ ἱερεῖς PFLA, οἱ omittunt VWE.
ib. 74 οἵ τε ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται PFL, οἱ om. AOVW.
ib. 81 οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ Λευῖται codd.
ib. 107 οἵ τε ἱερεῖς καὶ Λευῖται PFLAWE, οἱ addit V.
ib. 108 οἵ τε ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται PW, οἱ om. FLAVE.
ib. 140 τῶν ἱερέων καὶ Λευιτῶν PFLVWE, τῶν addit A.
ib. 146 τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ Ἰσραηλιτῶν PFLVW, τῶν ante Λευιτῶν omittunt AE.
ib. 151 τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν PFL, nisi quod P ἱερέων καὶ τῶν omittit, τῶν ante Λευιτῶν om. AVWExc., τῶν ante Ἰσρ. om. V.
ib. 181 τοὺς ἱερεῖς καὶ Λευίτας codd.
ib. 182 οἱ ἱερεῖς καὶ Λευῖται codd., nisi quod P οἱ ante ἱερεῖς om.

Iam id, opinor, libenter concedes librorum auctoritatem in hac re esse nullam. qui qua de causa articulum modo omittant modo

---

ut glossema propter φυγάδων, quod praecedit, interpolatum. similiter A. VI 260 Niesius proponit ὁμοίως (-ους codd.) αὐτῷ πονηρούς. etiam hic πονηρούς interpolationem sapit.

1) Winer § 19, 4 p. 121 sq.[7].

2) Buettner-Wobst, Polyb. histor. vol. I p. XLV. LXXXI et in Fleckeiseni annalium vol. 35, 139 (1889), praeterea de hac similibusque rebus dixerunt Fr. Hultsch, quaestion. Polybian. p. 16. 17. Zwickaviae 1859 et in Polybii editionis alterius praef. vol. I p. XLV atque Schenkl, jahresbericht über die späteren griechischen geschichtsschreiber in Bursiani annalium vol. 38, 244 (1884).

3) de Appiani elocutione p. 21. diss. Heidelb. Baden-Baden 1886.

4) nihil refert, utrum Λευῖται an Ληουῖται scribas. sed illa forma mihi praeferenda videtur, cum in libris sacris quoque inveniatur.

addant, neminem mihi explicaturum existimo. redeamus nunc ad regulam illam. nemo, qui rebus sacris operam dedit, nescit Levitas esse templi ministros ac secernendos esse a sacerdotibus ipsis. eidem sunt, qui in N. T. nominantur ὑπηρέται. quoniam ibi quoqué (Ioh. 19, 6)[1]) legimus οἱ ἀρχιερεῖϲ καὶ οἱ ὑπηρέται atque etiam apud LXX interpretes articulum insertum videmus velut Paral. I 23, 2 τοὺϲ ἱερεῖϲ καὶ τοὺϲ Λευίταϲ, optimo iure omnibus locis, etiam contra codicum consensum, articulum rescribemus.

Ne longus sim, A. XIII 363 τῶν τέκνων καὶ τῶν (ita cum P legit Niesius, cum ceteris libris τῶν omittit Naberus) γυναικῶν, XII 55 τῆϲ ἀδελφῆϲ καὶ τῶν τέκνων cum FLV, XI 316 τῆϲ μητρὸϲ καὶ τῆϲ (hoc tantum in A) γυναικὸϲ καὶ τῶν τέκνων scribendum esse colligitur ex locis similibus velut A. X 138 τῶν τέκνων καὶ τῶν γυναικῶν, VIII 365. XIII 141 τὰ τέκνα καὶ τὰϲ γυναῖκαϲ (cf. Lucian. Tox. 61 τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα)[2]), VI 359. XI 136 τὰϲ γυναῖκαϲ καὶ τὰ τέκνα, V 343. XIII 380 τοὺϲ παῖδαϲ καὶ τὰϲ γυναῖκαϲ, XII 51 τῆϲ βαϲιλίϲϲηϲ καὶ τῶν τέκνων. huc non pertinent ei loci, ubi articulus omnino omittitur velut A. IV 170. 171. V 17. 29. 47. 48. 110. X 230. B. II 16, 4 (188, 6. 28). Vit. 25. 58. 61. 84. 99. 166. 207. 210. 230. 328. 419, passim.

Contra A. IV 305 cum RO Λευίταϲ τε καὶ ἱερέαϲ legendum et XI 128 (τοῖϲ ἱερεῦϲιν καὶ Λευίταιϲ καὶ ἱεροψάλταιϲ καὶ θυρωροῖϲ καὶ ἱεροδούλοιϲ καὶ γραμματεῦϲιν) articulum τοῖϲ delendum esse facile sibi persuadebit, quisquis A. XIII 63 καὶ Λευίταϲ καὶ ἱερεῖϲ et VIII 228. XIII 73 καὶ ἱερεῖϲ καὶ Λευίταϲ (Ioh. 1, 19) atque XI 134 ἱερέων καὶ Λευιτῶν καὶ θυρωρῶν καὶ ἱεροψαλτῶν καὶ ἱεροδούλων contulerit.

Aliquot locis libri in locutione εἰϲ (*τὰ*) Ἱεροϲόλυμα tradenda fluctuant, cum alii articulum exhibeant, alii omittant:

A.	IX	244	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα RO, τὰ om. MSPE.
	X	15	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα RO, τὰ om. MSP.
	ib.	42	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα ROMSP, τὰ om. LVE.
	ib.	77	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα RO, τὰ om. MSPE. cf. etiam X 237.
	XI	67	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα PFLAOV, τὰ om. WE.
	ib.	122	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα PFLAVW, τὰ om. E.
	ib.	123	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα PFLVW, τὰ om. AE.
	ib.	132	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα PFLAV, τὰ om. E.
	ib.	168	(p. 37, 2 Niese) εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα AW, τὰ om. PFLVE.
	XIII	39	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα PFLAVW, τὰ om. ME.
	ib.	208	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα PLAMV, τὰ om. FWE.
	XVIII	56	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα AMW, τὰ om. E.
	XX	169	εἰϲ τὰ Ἱεροϲόλυμα MW, τὰ om. AE. cf. etiam XII 4. Vit. 358.

---

1) Winer § 19, 5 p. 122^{7}. vid. etiam euang. Petri v. 25 ed. Harnack οἱ πρεϲβύτεροι καὶ οἱ ἱερεῖϲ. quare A. XI 83 τῶν πρεϲβυτέρων καὶ ἱερέων (hiatu quoque admisso) et XII 406 dubitationem movent.

2) de veterum, inprimis Xenophontis, in hac locutione usu cf. C. P. Schulze, quaestiones grammaticae ad Xenophontem pertinentes. progr. Berolin. 1888. p. 15. de Appiano cf. Kratt l. l. p. 21.

vides libros, vel optimos, inter se dissentire. quare primum quaeramus, quomodo Iosephus ceteris locis, qui huc referendi sunt, dixerit. ex quindecim antiquitatum libris posterioribus vitaque congessi omnia exempla, ex libris, qui sunt de bello Iudaico, permulta. ex his satis elucet Iosephum articulum omittere maluisse. additur enim tantum A. VII 61. 65 (bis). VIII 100. X 4. 21. 38. 112. 113. 135. 149. XIII 401. XIV 74. XVIII 60. XX 7. 136. Vit. 77. 320. 332. B. III 3, 5 (231, 18. 23). 9, 5 (272, 25. 273, 3). IV [3, 3 (300, 10)]. 11, 5 (359, 21), omittitur vero circiter centum et sedecim locis. si quis etiamnunc dubitet in hac tanta exemplorum copia, utrum Iosephi usui dicendi magis respondeat, ut non dicam articulo omisso hiatum vitari, addere liceat in libris sacris et Veteris (Paralip. I 11, 4) et Novi Testamenti (εἰς Ἱεροσόλυμα Marc. 11, 1. Gal. 1, 17. 2, 1. cf. euang. Petri v. 34 ed. Harnack) hanc dictionem occurrere, quin etiam in N. T. numquam εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα legi.[1])

Iam non dubium esse potest, utri codices A. XII 7 meliorem lectionem exhibeant, PAWE (περὶ Ἱεροσόλυμα) an FLV (περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα), praesertim cum A. XIV 344 περὶ Ἱεροσόλυμα nulla librorum discrepantia legeris. similiter A. V 139 κατὰ Ἱεροσόλυμα. etiam A. VII 327 (bis). IX 171. X 116 ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα dubitationi obnoxia sunt. cf. A. X 2. XIV 461 ἐπὶ Ἱεροσόλυμα, praeterea ἐπὶ Ἱεροσολύμων A. XVII 59. 222. XVIII 90. 312. B. I 10, 9 (42, 2). 12, 6 (48, 5). 17, 9 (67, 5). II 2, 2 (132, 14). 14, 6 (173, 22). III 7, 2 (241, 17). IV 2, 4 (296, 32). V 1, 6 (5, 26). quare nescio an etiam A. XIV 400 (πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα) articulus delendus sit. at cf. B. I 6, 6 (28, 8). 15, 4 (57, 21).

In locutione πέραν τοῦ Ἰορδάνου Fr. Krebs[2]), ut hiatus vitetur, articulum deleri iubet. concedo non solum in libris de bello Iudaico articulum omitti solere velut B. I 16, 3 (60, 5) ἕως Ἰορδάνου, I 24, 5 (93, 7) πέραν Ἰορδάνου, II 4, 2 (138, 21) πλησίον Ἰορδάνου, ib. 9, 1 (154, 18) ταῖς (sed τοῦ add. P) Ἰορδάνου πηγαῖς, III 3, 1 (229, 22) τῶν Ἰορδάνου ῥείθρων, ib. (230, 1) κώμης Ἰορδάνου γείτονος, ib. 3, 3 (230, 27) μέχρις Ἰορδάνου, ib. 3, 5 (231, 16. 32) ἀπὸ Ἰ., τῶν Ἰ.[3]), ib. 10, 7 (281, 12) μὲν Ἰορδάνου, cf. ib. (281, 11) τοῦ Ἰ., sed etiam in antiquitatibus aliquotiens desiderari velut A. V 178 ἐλάσσονος Ἰορδάνου, V 82. 83 (bis) ἀπὸ Ἰορδάνου, IX 159. XIV 277 πέραν Ἰορδάνου, VIII 36. IX 83. XIV 417 ἄχρι Ἰορδάνου, [XVII 277 ἐπ' Ἰορδάνῃ, si quis Niesium sequitur, sed Naberus codicis Ambrosiani lectionem ἐπὶ τῷ Ἰορδάνῃ recepit], quibus adde A. I 143. 221. VIII 39. ἀπ' Εὐφράτου, IV 104. VIII 153. XX 87 ἀπὸ Εὐφρ., XIV 79 ἕως Εὐφρ., B. I 16, 7 (62, 22) Εὐφράτου post consonantem, πέραν Εὐφρ. A. VII 127. VIII 189. 271. 363. X 183, μέχρις Εὐ. XV 96,

1) Winer § 18, 5b. adnot. p. 107⁷.
2) wochenschrift für klassische philologie 1886 p. 1095. cf. etiam Naberi vol. II. praef. p. IX.
3) sed notandum est hiatum in his libris omnino accuratius vitari.

similiter A. XV 350 πέραν Ἰονίου. quoniam de hiatu agitur, dubito commemorare et apud LXX viros et in N. T. Iordanis fluminis nomen articulo instructum afferri ut Gen. 13, 11, πέραν τοῦ Ἰορδάνου Matth. 4, 15. 25. 19, 1. Marc. 3, 8. 10, 1. Io. 1, 28. 3, 26. 10, 40. sed etiam Iosephus ipse saepius in antiquitatibus quidem articulum addit ut τοῦ Ἰορδάνου A. I 177. V 74. 100. 196. 269. XIII 338. XV 364. XVIII 28, πέραν τοῦ Ἰορδάνου A. IV 177. VI 68. 71. 99. 373. VII 9. 59. 198. IX 235. XII 229. 233. XIII 9. 14. 398. Vit. 33. 405, μέχρι τοῦ Ἰορδάνου A. VII 272, πληςίον τοῦ Ἰορδάνου Vit. 399, Ἰορδάνου post vocales A. VIII 37. 226, τῷ Ἰορδάνῃ A. IV (100). 176. XIII 338, πέραν τοῦ Ἰονίου A. XIV 123, πέραν τοῦ Εὐφράτου A. XI 134, τῷ Εὐφράτῃ A. VII 100. X 84. libri dissentiunt A. V 86. VII 23[1]) accedit, quod hiatus post articulum nihil habet offensionis. imprimis autem tenendum est Iosephum, etsi hiatum vitare studuit, hoc tamen non tam constanter fecisse quam Krebsius sibi persuasum habere videtur. quare suo iure editores eum sequi veriti sunt.

A. XVIII 327 in omnibus codicibus (AMW) habes: ἤρετο τὴν αἰτίαν τοῦ *καὶ* τὸν Ἀςιναῖον ἐφυςτερηκότος. sola epitome καὶ omittit et ἐφυςτερηκότα exhibet. ut nondum de participii ipsius usu insolenti dicam, non dubium est, quin hic lateat corruptela. quidnam Iosephus dicere vult? hoc, inquam: ‘quaesivit, cur Asinaeus sero veniret, quaesivit causam seri adventus Asinaei, adventus, qui quidem pertinet ad Asinaeum.’ quare quid unquam verius fuit quam Holwerdae[2]) coniectura κατὰ pro καὶ commendantis, quam iteravit Benedictus Niese (vol. IV p. 199). vix opus est demonstrare καὶ et κατὰ saepius a librariis inter se permutari velut A. XX 268, ubi in AE recte legimus κατὰ, in MW et in codice Laurentiano (vol. IV p. VII Nies.) perverse καί. ne quid desideretur, restat, ut disseramus, num ipsum Iosephi genus dicendi huic coniecturae faveat. solet is genetivum circumscribere praepositione κατὰ c. acc. non solum in substantivis (v. infra § 5), sed etiam in participiis insolenter sic usurpatis velut A. XVII 240 τῷ καθ᾽ αὐτοὺς ὑβρίζοντι ‘ipsorum iniuria, maleficio’, XVIII 66 τῷ τε (sic Hudsonus, τῶν codd. καὶ τῷ E) καθ᾽ ἑαυτὴν ἐπιτηδεύοντι κόςμον ἀρετῆς ‘ipsius studio decoris virtutis’, ib. 201 τοῦ καθ᾽ ἡμᾶς διαφευξομένου τὴν δυςτυχίαν proprie ‘nostri effugii calamitatis’, ib. 359 τὸ κατ᾽ ἐκείνους ἀκμῆς πληθύι χρώμενον vel ut Nies. in editione minore correxit τῷ — χρωμένῳ

---

1) cf. ἐν τῷ Ἰονίῳ Lucian. Phalar. II 4. Toxar. 19. licentia quadam etiam Strabonem et Pausaniam uti testatur H. Kallenberg, studien über den griechischen artikel. II. progr. Berol. 1891 p. 13—19. sed severius Polyb. II 14, 4 ὅ τ᾽ Ἰόνιος πόρος, V 70, 4 ὁ καλούμενος Ἰορδάνης ποταμός, VIII 23 (25), 1 μέςον Εὐφράτου, IX 43, 1 ὁ γὰρ Εὐφράτης et Plut. Luc. 24 (526, 26) πέραν Εὐφράτου, Pomp. 35 (525, 25) πρὸς Ἄβαντι ποταμῷ.

2) emendation. Flav. p. 133 et observationes criticae in Flavii Iosephi antiqu. Iud. l. XVIII. Mnemosyn. II (1853) p. 134.

'quod illi iuventutis multitudine utuntur' (cf. XIX 135), XIX 77 τοῦ κατ' ἐκείνους προβεβουλευκότος 'illorum consilii', ib. 150 μετὰ τοῦ καθ' αὑτοὺς ἀπολουμένου 'cum ipsorum interitu', ib. 164 τῷ (sic Herw., τῶν codd.) κατ' αὐτὸν παιδείαν μεμελετηκότι 'eius studio litterarum'. his addo pauca adiectiva cum praepositione κατὰ coniuncta: A. I 296 τοῦ κατ' ἐκείνους συγγενοῦς, III 5 τὸ κατ' ἐκείνους γενναῖον, XVIII 218 τοῦ κατὰ τὴν οἰώνισιν προμηθοῦς, XIX 218 τοῦ κατ' αὐτὸν ἀνεπαχθοῦς, ib. 240 τοῦ κατ' ἐκείνην εὐκλεοῦς, ib. 269 τῷ κατ' αὐτὸν ἀμεταπτώτῳ. iam nemo, opinor, dubitabit, quin Holwerdae emendatio sit certissima optimoque iure ab editoribus recepta sit.

A. XVII 1 omnes libri exhibent διὰ τὸ τῶν ἀδελφῶν μὴ ἐπικοινωνῆσον. pro participio Ernestius[1]) infinitivum ἐπικοινωνήσειν scribi iubet. ib. 60 παράδειγμα — τοῦ ἀρετῇ πολιτεύσοντος ἐπὶ πᾶσιν 'exemplum officii civilis in omnibus rebus cum virtute praestandi' ex codicis Palatini lectione πολιτεύσαντος reposuit Niesius, ceterorum (AMW) lectionem πολιτεύεσθαι probat Naberus. ib. 171 ἐν ἐλπίδι τοῦ ἀνασφαλοῦντος 'in spe convalescendi' cum P editores, ἀνασφῆλαι codd. AME exhibent. ib. 210 εἰς κίνδυνον τοῦ ἀπολουμένου[2]) 'in capitis periculum' ex codicis Ambrosiani lectione ἀπολομένου elicuit Niesius eumque secutus est Naberus. sed pro participio Casaubonum testis est Ernestius[3]) infinitivum ἀπολέσθαι scribi voluisse. utrum magis Iosephi elocutioni respondet, participium an infinitivus? quamquam in talibus locutionibus infinitivus Iosepho non prorsus ignotus est velut A. II 326 ἐν ἐλπίδι τοῦ πάντως ἀπολεῖσθαι[4]), V 176. 332. VI 23 ἐλπίδα τοῦ ἐπιπεσεῖσθαι, B. II 15, 2 (176, 16) ἐλπίδα τοῦ μηδὲν ... παρανομήσειν, A. XVII 327 ἐλπίδι τοῦ ἀπολαβεῖν, XIX 13 ἐλπίδι τοῦ παραλαβεῖν, tamen participium, praesertim in hoc ipso libro (vide infra p. 26), praeferendum esse plurima exempla docent, e quibus elucet Iosephi proprium fuisse participia futura vi substantivorum abstractorum instruere. singula nunc videamus, quae quidem in decem antiquitatum libris posterioribus inveniuntur: A. XI 247 τὸ συμβησόμενον, ib. τῷ γενησομένῳ, XIII 151 τὸ δ' ὠφελῆσον, XVII 50 τὸ εἰς ταὐτὸν συνεσόμενον 'conventus', ib. 102 τοῦ συναπολαυσομένου τιμῶν, ib. 128 τὸ ἐπιμαρτυρῆσον, ib. 156 τοῦ ὀνήσοντος 'utilitatis', ib. 159 τὸ ἐφομιλῆσον αὐτοῦ (τοῦ θανάτου) 'mors appropinquans', ib. 172 μηδ' ἥντινα ἀμφὶ τοῦ σωθησομένου ἐλπίδα ἔχων 'spem salutis'

---

1) observat. phil.-crit. p. 146.

2) ceterum cf. A. XIII 117 κίνδυνον τὸν περὶ θανάτου, XVI 322. Vit. 272 κίνδυνος ἀπωλείας, XX 84 τὸν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς κίνδυνον, B. II 15, 1 (176, 5) τὸν περὶ τοῦ ζῆν κίνδυνον. vid. etiam Goetzeler, quaestiones in Appiani et Polybii dicendi genus. Wirceb. 1890. p. 73.

3) de Iosephi stilo. opuscul. philol. ed. II. p. 400.

4) sic Niese, ἀπολέσθαι codd. ceterum cf. etiam Sext. Empir. 5, 9 Bekk. τὴν ἐλπίδα τοῦ ἀταρακτήσειν.

(cf. A. I 327. VI 24. XVI 389 ἐλπίδα σωτηρίας), ib. 178 τοῦ εὐφρανοῦντος, ib. 203 ἀρετῆς τοῦ ἀμειψομένου τὴν εὔνοιαν αὐτῶν 'virtutis pro benevolentia eorum gratiae referendae', ib. 243 βουλὴν τοῦ ὑβριοῦντος 'consilium iniuriae inferendae', ib. 252 ἐπὶ παύλῃ τοῦ μὴ οὐ στασιάσοντος αὐτῶν 'ad seditionem sedandam', ib. 267 ἐμποδισταῖς τοῦ ἀποληψομένου ἐλευθερίαν, ib. 268 ἐπ' ἀποτροπῇ τοῦ καταστησομένου 'ad deditionem prohibendam', ib. 277 σωφρονιστὰς τοῦ μὴ στασιάσοντος, ib. 336 μισθὸς τοῦ μὴ καὶ πρὸς ἐμὲ ἀπάτῃ χρησομένου, ib. τὸ μὴ ἀπολούμενον τῆς σωτηρίας, ib. 353 παντὸς τοῦ ὀνειδιοῦντος 'omnis contumeliae', XVIII 9 ῥοπὰς τοῦ ἀπολουμένου, ib. 71 ἐπὶ τῷ ληψομένῳ τὴν ἄνθρωπον, ib. 147 ἀπορίᾳ τοῦ ἐκτίσοντος τὰ χρέα, ib. 147 ἐν περινοίᾳ τοῦ μεταστήσοντος αὐτὸν ἦν 'de nece voluntaria cogitabat', ib. 158 ἀνάγκας τοῦ μενοῦντος 'necessitatem remansionis', ib. 176 ἐλπίδα τοῦ ταχέως ἀφαιρεθησομένου τὴν ἡδονήν, ib. 201 τοῦ καθ' ἡμᾶς διαφευξομένου τὴν δυστυχίαν (vid. supra p. 21), ib. 211 τοῦ θεοῦ τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἀποφανούμενον, ib. 267 διά τε τοῦ θεοῦ τὸ στησόμενον μεθ' ἡμῶν, ib. 280 ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου μὴ ἀπολουμένου, ib. 330 διανοίᾳ τοῦ ἀποστησομένου 'defectionis', XIX 72 προνοίᾳ τοῦ ἐν αὐτοῖς εὐπρεπῶς ἀναστραφησομένου 'id agens, ut omnia rite in iis (mysteriis) agerentur', ib. 144 ῥοπῇ τοῦ συναπολουμένου ex editionis principis certa coniectura pro codicum lectione συναπολογουμένου, ib. 146 περὶ τοῦ κερδησομένου τὴν σωτηρίαν, ib. 150 (236, 2) μετὰ τοῦ καθ' αὐτοὺς ἀπολουμένου (vid. supra p. 22), ib. (236, 3) τὸ — τοσαύτῃ δυστυχίᾳ <μὴ> συνεσόμενον, ib. 157 αἰτία τοῦ προθύμως διαφευξομένου, ib. 173 τοῦ κατ' ἰδίαν ἡδονὴν αὐτῷ κομιοῦντος, ib. 192 τὸ ἐπὶ τῇ γυναικὶ θράσει χρησόμενον, ib. 217 τοῦ μὲν ἀκριβωσομένου τὴν ὄψιν.[1])

Iam tibi non dubium erit, quid de his locis iudicandum sit: A. XVII 241 τοὺς γὰρ ὑβριοῦντας κωλυτὰς omnes libri praebent, nisi quod M λωποδύτας pro κωλυτὰς tradit. cum ὑβριοῦντας sensu careat, Bekkerus τοῦ ὑβριοῦντος 'iniuriae inferendae' proposuit, quae coniectura confirmatur eo loco, qui subsequitur A. XVII 243 βουλὴν τοῦ ὑβριοῦντος (cf. etiam XVII 267). ita omnia plana sunt. hoc enim scriptor Nicolaum pro Archelao dicentem facit: quod Archelao probro verteretur, quod in templo per dies festos tot homines occisi essent, re vera hunc culpa vacare, sed per hos ipsos homines nefarios caedem effectam esse, nam hos impetu facto eos, qui missi essent, ut horum iniurias sceleraque propulsarent, interfecisse. A. XVIII 163 in codicibus legitur τῆς ἐπὶ τῶν εἰσπραξομένων ἐξουσίας. Iosephus dicere vult in litteris scriptum fuisse Agrippam fugientem ipsi (Herennio Capitoni) potestatem pecuniae exigendae ademisse. quare Bekkerus ἐπὶ τῷ εἰσπραξομένῳ commendat praeeunte Hol-

1) hoc est ultimum id genus exemplum, non XIX 157, ut ait Naberus Mnemos. N. S. XIII 379.

werda[1]), qui τῷ εἰcπραξαμένῳ coniecerat. satis nunc erit cum hac dictione contulisse A. XVIII 71 ἐπὶ τῷ ληψομένῳ τὴν ἄνθρωπον, nec iam quisquam, opinor, de Bekkeri emendationis fide dubitabit.

A. XVIII 201 προγνώcει τε αὐτῶν cύνεcιν τὴν παραγενομένην ἀποcτερεῖν cε ἀδικεῖν ἡγηcάμην, ὅπωc ἐπιcτάμενοc ἀγαθοῦ μέλλοντοc λυcιτελεῖν ἐν ὀλίγῳ τὴν ἀχθηδόνα τοῦ παρόντοc τιθοῖο. sic codices, quos Niesius sequitur. iure offendit Ernestius[2]) eiusque coniecturam τὸ λυcιτελοῦν iure recepit Naberus. A. XVIII 281 ὑπὲρ τοῦ καθ' ἡμᾶc παρὰ γνώμην πειcομένην οἷc προύθεcθε ἀγαθοῖc. ita omnes libri. manifesta est loci corruptela, cui viri docti alius aliter mederi conati sunt: Coccejius πειcομένου legi vult. ei assentitur Holwerda[3]) particula μὴ ante παρὰ γνώμην addita: ὑπὲρ τοῦ καθ' ὑμᾶc [ita in editionibus prioribus] ⟨μὴ⟩ παρὰ γνώμην πειcομένου ⟨ἐφ'⟩ οἷc κτέ. Niesius πειθομένου proposuit. hoc mihi probatur, sed ita scripserim: ὑπὲρ τοῦ καθ' ὑμᾶc [παρὰ γνώμην] πειθομένου οἷc προύθεcθε ἀγαθοῖc. Iosephus Petronium haec fere dicentem facit: non patiar vos omnes, tam ingentem multitudinem, propterea perire, quod non vultis imperatoris statuam in urbe vestra poni, id quod legibus vestris vetitum est. itaque litteras dabo ad Gaium et quid sentiatis, nuntiabo et ipse quoque causam vestram idcirco defendam, quod paretis institutis bonis, quae vobis proposuistis, propter ipsam legum oboedientiam vestram. verbis igitur illis Iosephus idem exprimi voluit, quod paulo supra (XVIII 280) inest in verbis διακονουμένων (si verum est, quod Hudsonus et Coccejius[4]) proposuerunt) τῇ ἀρετῇ τοῦ νόμου. iam elucet verba παρὰ γνώμην vehementer offendere nec ullo modo suo loco stare, sed verisimile est ea librarii neglegentia ex eis, quae sequuntur brevi intervallo (XVIII 281 extrem.), huc invecta esse, quare secludenda esse censeo. haec postquam illata sunt, πειθομένου propter γνώμην in πειθομένην abiit, quod facile in πειcομένην depravari poterat. ἡμᾶc, quod in libris inesse testis est Niesius, saepius cum ὑμᾶc confunditur velut paulo infra § 282 recte in AME ὑμᾶc legitur, perverse in W ἡμᾶc. cf. etiam A. II 330. VI 89. 133. 292. 317, alibi. de praepositione κατὰ participio sic adiuncta vid. supra p. 21. restat, ut hunc participii praesentis usum loco substantivi abstracti usurpati exemplis illustrem: A. XI 37 τὸ δοκοῦν αὐτῷ, ib. 40. XIII 151 τὸ λυποῦν, XIII 66 τὸ καθῆκον, XII 54. XIII 152. XIV 174. XV 22. 101. 204 τὸ cυμφέρον, XIII 432 τῶν μὴ προcηκόντων, XV 58 τὸ μὲν ἀλγοῦν, ib. 246 τὸ

1) emendat. Flav. p. 128 et observ. crit. Mnemos. II 127. de casuum permutatione cf. A. VI 197, ubi codex O pro ληψομένῳ perverse ληψομένων tradit.

2) de Iosephi stilo p. 401.

3) emendat. Flav. p. 133 et observ. crit. Mnemos. II 132.

4) editores codicum lectionem διακονούμενον retinent, quae cum Holwerda (observ. crit. Mnemos. II 132) ad Petronium referenda est. at obstat A. XVIII 277 μανίᾳ τῇ Γαΐου διακονούμενοc, quare non displicet illorum coniectura.

βιαζόμενον τῆς ἀρρωστίας (cf. A. III 5 τῷ βιαζομένῳ τῆς ἀνάγκης), ib. 255 τὸ προσταττόμενον, ib. 321 τὸ ἀπ' ἐξουσίας χρώμενον, XVI 60 τὰ λυποῦντα, ib. 64 τῶν ἐκείνοις συμφερόντων, ib. 246 τὸ λανθάνον, XIII 431. XV 116. XVI 338. 389. XVII 228 τὸ μέλλον, XVI 403 τὸ χρονίζον, XVII 231 τὸ Καίσαρος διαγνοίᾳ περὶ αὐτοῦ ἔτι χρώμενον, ib. 240 (115, 16) τῷ καθ' αὑτοὺς ὑβρίζοντι, ib. (115, 17) τῷ ἀναγκάζοντι, ib. 329 τὸ ἡδονῇ δεχόμενον τοὺς λόγους, XVIII 7 δόξα τοῦ ὀρθουμένου τῶν κοινῶν 'prosperi eventus', ib. 13 τοῦ ἀνθρωπείου τὸ βουλόμενον, ib. 60 τοῦ ἐπὶ τοιούτοις προθυμουμένου, ib. 70 τῆς γυναικὸς τὸ μηδαμῶς χρημάτων ἁλισκόμενον, ib. 144 τῆς ψυχῆς τὸ θέλον, ib. 145 εἰς τῶν δωρεῶν τὸ μὴ μέτρῳ προϊέμενον, ib. 171 τοῦ ἐπὶ τοιούτοις ὁλκῇ χρωμένου, ib. 217 ὑπὸ τοῦ ἐπαληθεύοντος αὐτῶν, ib. 222 τοῦ νόμου τὸ ἑτέρως πράσσειν παρακαλοῦν, ib. 267 τῆς τύχης τὸ ἐπ' ἀμφότερα φιλοῦν τοῖς πράγμασι παρατυγχάνειν, ib. 269 αὐτῶν τὸ φρονοῦν, ib. 289 τοῦ εἰς ἡδονὴν φέροντος, ib. 295 τοῦ θράσει χρωμένου[1]) τῶν ἐλπίδων, ib. 348 τοῦ 'Ανιλαίου τὸ ὑβρίζον, ib. 349 τὸ ὠφελοῦν, ib. 359 τῷ κατ' ἐκείνους ἀκμῆς πληθύι χρωμένῳ (vid. supra p. 21), XIX 19 τὸ ἐπὶ πᾶσιν ὀργίλον καὶ μίσει χρώμεμον, ib. 52 τῷ ἐπὶ πᾶσιν ἐπαινουμένῳ, ib. 77 τὸ τῆς τύχης συγχωροῦν ὑπερβολάς, ib. 78 τὸ ἐπιμέλλον, ib. 135 τῷ πρὸς αὐτὸν οὐδαμόθεν εὐνοίᾳ χρωμένῳ, ib. 136 τὸ εὔθυμοῦν, ib. 159 τὸ ἔτι λανθάνον, ib. 181 τὸ πρὸς οὐδὲν τῶν ἐκείνῃ θελομένων ἀντιλογίᾳ χρώμενον, ib. 203 τὸ ἀρετῇ συνερχόμενον, ib. 215 τοῦ συμφέροντος, ib. 319 τὸ πλεονάζον, XX 162 τὸ συνεχῶς νουθετοῦν, ib. 212 διὰ τὸ περιαιρούμενον — κοσμεῖν. (cf. etiam A. III 284 τὸ ἱκνούμενον.) vides Iosephi in his libris usum dicendi Ernestii Niesiique coniecturis magnopere favere.

Paulisper nunc subsistamus. inter veteres iam Herodotus[2]) et Thucydides[3]) adiectivorum et participiorum neutra loco substantivorum usurpare solebant. ad hanc dicendi consuetudinem ex posterioribus se applicaverunt Polybius[4]), Plutarchus[5]), Philo Alexandrinus[6]), Appianus[7]), Polyaenus[8]), Polemo[9]), Dio Chrysostomus[9]),

1) hoc loco sola excerpta pro codicum dativo genetivum praebent, quem iam Holwerda Mnemos. II 132 poposcerat. 2) Stein ad I 97.

3) Classen ad I 36, 1 p. 77[3], Stahl, quaestiones grammaticae ad Thucydidem pertinentes p. 28[2], Maxim. Kohn, de usu adiectivorum et participiorum pro substantivis. Berolini 1891 p. 5—33.

4) Kaelker, quaestiones de elocutione Polybiana. diss. Lips. 1880 (= Leipziger studien III) p. 282.

5) Wyttenbach Plutarchi moral. VIII sub λυσιτελέω, συμφέρω, aliis vocibus.

6) L. Treitel, de Philonis Iudaei sermone. diss. Vratislav. p. 11, L. Cohn, Philonis Al. de opificio mundi prolegg. p. LI, Fr. Cumont, Philonis de aeternitate mundi prolegg. p. XVIII.

7) Kratt l. l. p. 1—3.

8) Malina, de dictione Polyaena. diss. Berol. 1854. p. 63 sq.

9) Schmid, Atticismus I 49. 86.

Lucianus[1]), Aristides.[1]) nec desunt exempla in libris sacris Novi Testamenti[2]), quare tuo iure suspiceris ne sermonem vulgarem quidem ab hac dictione abhorruisse.[3]) quidnam interest inter hos et Iosephum? consentit hic cum illis in usurpandis neutris adiectivorum et participiorum simplicibus, maxime vero ab eis differt, quod participiorum neutris non solum praesentis, sed etiam futuri, perfecti, aoristi tam frequenter positis multa additamenta persaepe adiungit, genetivos, dativos, accusativos, praepositiones cum suis casibus, adverbia, alia. sed hac in re Iosephus non solum ab aliis discrepat, sed etiam a semet ipso. ille enim tam insolens participiorum usus non in omnibus Iosephi libris eodem modo invenitur, sed potissimum in antiquitatum libris XVII, XVIII, XIX. hoc primus animadvertit Holwerda[4]), qui sic refert: 'tota haec de Caligulae morte narratio, quae maxima libri XIX parte continetur, orationis genere perplexo ac tortuoso conscripta est. quod idem in libri XV parte extrema, tum in libris XVI, XVII et XVIII animadvertere licet. quantum isti a prioribus libris differant, dici vix potest. lib. XX orationem habet facilem ac perspicuam, sed rursus tum ab his, tum ab illis magnopere diversus est.' et profecto, qui illos Iosephi libros perlegerit, facile intelleget, quam vere vir doctus rem observarit. at in antiquitatum libris quinque posterioribus permultae insunt corruptelae in codicibus nostris omnibus. concedo, sed in participiis tradendis libri magnopere sibi constant. iam ut ad rem propositam redeamus, ex eis, quae supra p. 22—25 attulimus futuri et praesentis participiis neutri generis (sunt autem omnia, quaecumque in decem antiquitatum libris posterioribus leguntur), satis, opinor, elucet, quibus haec tam insolens loquendi forma contineatur libris. ut res prorsus perspici posset, omnia id genus exempla excussi. nunc ita proferam, ut ab usu participiorum perfecti incipiamus, tum aoristi addamus ex decem illis libris omnia.

Haec sunt huius generis participia perfecti: A. XI 43 τὰ προειρημένα, ib. 240 τοῦ συμβεβηκότος, ib. 259. XIII 433. XVI 125 τὰ συμβεβηκότα, XII 20 τὸ σοὶ κεχαρισμένον, XIII 61 τὸ συμβεβηκὸς περὶ αὐτόν, ib. 193 τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην συμβεβηκότων, ib. 194 ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, ib. 316 τοῦ συνειδότος, XIV 13 τὸ παρειμένον τῆς διανοίας, XV 144 τὸ γεγονός, ib. τοῖς γεγονόσιν, XVI 75 τοῦ προσπεπτωκότος, ib. 100 τῷ συνειδότι, ib. 203 τὸ

1) Schmid, Atticismus I 233. II 34.
2) Winer l. l. p. 220. 232[7].
3) Schmid l. l. I 87.
4) emendat. Flavian. p. 101. cf. p. 128—134, tum observat. crit. Mnemos. II 113. 117. 121. 122. 127. 129. 130. 132, denique idem rem attigit in annalibus, quibus nomen est 'verslagen en mededeelingen, afdeeling letterkunde' II 106 (1872) in commentatione, quae inscribitur 'allerlei uit Iosephus'. ante Holwerdam rem paucis in libello de Iosephi stilo p. 400 Ernestius perstrinxerat, post illum eam observavit S. A. Naber Mnemos. N. S. XIII 282. 379.

νῦν ἐπιμελὲς αὐτῶν καὶ πρὸς παιδείαν ἐσπουδασμένον 'studium litterarum', ib. 208 τὰ ῥηθέντα, ib. τὸ σὺν αἰσχύνῃ τῆς διαβολῆς ἐψευσμένον 'turpem calumniam ementitam', ib. 244 τὸ νενοσηκός, XVII 152 τῷ εἰς θάνατον ἀνακειμένῳ 'mortalibus' (Rufin.), ib. 153 τὸ κατεψηφισμένον αὐτοῦ — XVIII 214 κατολοφυράμενος αὐτὸν μὲν τοῦ ἐφ' οἷς προβουλεύσειε κυροῦν ἀφῃρημένου τὸ κράτος. hic locus sane notabilis est. sententia haec esse videtur: 'semet ipsum deplorans, quod sibi potestas adempta esset ea efficiendi, quae ante constituerat'. quare Naberus ἀφῃρημένον scripsit, quo recepto omnis difficultas tollitur. sed cf. infra XVIII 300, alia — XVIII 249 τῷ ἀνειμένῳ τῆς διαίτης, ib. 254 τὸ ἐπὶ ταῖς τύχαις καθεσταμένον, ib. 277 ⟨τὸ⟩ μὴ ἐκ τοῦ ὀξέος δεδιακονημένον (-μένου codd. Niese) αὐτοῦ ταῖς ἐπιστολαῖς ex certa Holwerdae[1]) emendatione, quam suo iure Naberus recepit, ib. 286 τὸ εἰωθός, ib. 300 ἐκεῖνον — ἐπαινῶν τοῦ πρὸς αὐτὸν περὶ αὐτῶν ἐπεσταλκότος 'illum (Petronium) laudans, quod de his rebus ad se litteras dedisset', ib. 327 τοῦ κατὰ τὸν 'Ασιναῖον ἐφυστερηκότος (vid. supra p. 21), XIX 77 τοῦ κατ' ἐκείνους προβεβουλευκότος (vid. supra p. 22), ib. 164 τῷ κατ' αὐτὸν παιδείαν μεμελετηκότι (vid. supra p. 22), ib. 324 ἀπὸ ποίου συνειδότος, ib. 151 παύονται τοῦ ὠργηκότος.

Sequuntur participia aoristi haec: A. XIII 30 τῷ παρ' ἐλπίδας ἀποβάντι τῆς πολιορκίας 'inopinato obsidionis successu', ib. 225 τῶν ὑπηρετηθέντων, XIII 413. XIV 379 τὰ συμβάντα, XVI 404 τὸ μηδὲ ἐκείνων φεισάμενον, XVII 59 τὸ ἐπὶ τοιοῖσδε ἐκείνου γνώμην προαποφηνάμενον, ib. 110 οὐ τοῦ ἐπ' ἐκείνοις ἐγκαλοῦμεν θυμῷ χρῆσθαι μὴ ἐλλιπόντος (ἐλλείποντος P Naber), ἀλλὰ τοῦ μιμεῖσθαι τὴν ἀσέλγειαν αὐτῶν σπουδάσαντος ἐκπεπλήγμεθα 'non hoc crimini tibi (sc. Antipatro) damus, quod illis succensere non desiisti, sed miramur te, quod eorum protervitatem imitari studuisti' (notandum videtur haec in oratione legi)[2]), XVIII 10 τῷ κατ' αὐτῶν[3]) σπουδασθέντι, ib. 20 διὰ τὸ μηδαμῶς ὑπάρξαν, ib. 122 τῆς γνώμης τὸ ἐπὶ τοιούτοις προβουλεῦσαν, ib. 148 τό τε ἐπὶ τοιούτοις τοῦ 'Αγρίππα προβουλεῦσαν, ib. 201 τοῦ θεοῦ τὸ ἐξαποστεῖλαν τὸν ὄρνιν, ib. 225 τὸ ἐπαληθεῦσαν τῶν λόγων, ib. 239 τοῦ μὴ διαμαρτίᾳ χρησαμένου τῶν ἐλπίδων, ib. 246 αὐτῆς τὸ ἐπὶ τοιούτοις ψηφισάμενον, ib. 286 τὸ ἑτέρῳ δόξαν, XIX 143 τὰ τῶν κινδύνων ὁμιλήσαντα 'pericula irruentia'.

Non operae pretium mihi esse videtur eos locos indicare, ubi adiectivorum neutra substantivorum instar usurpata inveniuntur. satis habeo commemorasse in solis libris XVII, XVIII, XIX totidem (centum et septendecim) occurrere exempla, quot in ceteris septem

1) observ. crit. Mnemos. II 130 sq.

2) alia quoque exempla in orationibus et rectis et obliquis sunt, sed tamen maior pars in narrationis partibus.

3) fortasse cum Holwerda obs. crit. Mnemos. II 113 αὐτὴν (sc. φιλοσοφίαν) legendum est.

(XI—XVI, XX) omnibus. comparemus nunc etiam participiorum numerum. habes participia futura in tribus illis libris quadraginta duo, in ceteris tria (quamquam hi septem libri paginis Niesianae editionis minoris amplius altero tanto pluribus continentur), aoristi participia in illis tredecim, in his quinque, praesentis ibi triginta duo, hic quinque et viginti, sed perfecti paulo plura hic quam illic. vides etiam numero participiorum id genus tres illos libros longe differre a ceteris septem antiquitatum posterioribus. iure iam quaesiverit quispiam, qui fiat, ut tantum discrimen inter ipsos antiquitatum libros intercedat. constat Iosephum in posterioribus libris Nicolai Damasceni ἱϲτορίαν καθολικὴν, βίον Καίϲαροϲ librumque, qui erat περὶ τοῦ ἰδίου βίου, fontes primarios adisse.[1]) quodsi animadvertimus talem participiorum usum in ea parte antiquitatum occurrere, quae non dubium est, quin ex Nicolao fluxerit (A. XVII 99. 240), nonne tuo iure suspiceris Iosephum hanc dictionem ex Nicolai scriptis sumpsisse?[2])

§ 2. De pronominibus.

Pro pronominis reflexivi primae et secundae personarum pluralibus Iosephus formas tertiae personae saepissime substituit velut A. V 94 (ἑαυτοὺϲ = ὑμᾶϲ αὐτοὺϲ). VI 42. 44. VII 29 (αὑτῶν pro ἡμῶν αὐτῶν). X 10 (ϲφᾶϲ αὐτοὺϲ pro ὑμᾶϲ αὐτοὺϲ). XII 227. XVI 50. B. III 8, 5, passim. etiam apud veteres huius dictionis exempla legimus, in iis saepius apud Isocratem et Demosthenem[3]), aliquotiens apud poetas tragicos[4]), semel apud Platonem[5]), permulta autem apud recentiores ut Polybium, qui pron. refl. primae secundaeque personarum genetivos incognitos habet[6]), in N. T. libris[7]), in titulis illius aetatis[8]), apud Dionem Chrysostomum[9]), Lucianum.[9]) sed in numero singulari Iosephus pronomen reflexivum adhibere solet velut ἐμαυτοῦ VIII 113, ϲαυτοῦ A. XII 21. XIII 89. XVII 116. XVIII 254, ϲεαυτῆϲ (ϲαυτῆϲ) XVII 352, ϲαυτῷ XIV 166, ϲαυτῇ XVII 352,

1) Niese, Herm. XI 480, H. Bloch, die quellen des Flav. Ios. in seiner Archaeologie p. 106—116, A. Schaefer, quellenkunde der griechischen und römischen geschichte II 88.

2) cf. etiam Holwerda, 'allerlei uit Iosephus' l. l. p. 107 et Naberus Mnemos. N. S. XIII 379.

3) Krueger l. l. I 51, 1, 15 p. 126[5].

4) Ad. Dyroff, geschichte des pronomen reflexivum I. Wirceb. 1892. p. 111. 122. 133. (Schanz, beiträge zur historischen syntax der griechischen sprache III 3): apud Sophoclem novies, Euripidem bis, sed apud Aristophanem, poetam comicum, numquam. Herodoti exempla (duo) dubia sunt.

5) Phaedo 78[b], cf. Schanz vol. VII praef. p. XII.

6) Stich, de Polybii dicendi genere. diss. Erlang. 1880. p. 24 (= acta semin. Erlang. II 164), Kaelker l. l. p. 277, Viereck l. l. p. 61.

7) Winer § 22, 5 p. 142[7].

8) Viereck l. l. p. 61.

9) Schmid, Atticismus I 82. 228.

cαυτὸν VII 168. 254 (bis). XIV 165. 166. XVI 382, cαυτὴν VIII 269. quare cum A cαυτῆc XVIII 77 et cεαυτοῦ Vit. 340 legendum est sicut cum MSP cαυτοῦ A. VII 256, idem cum RO IV 43, denique cαυτῷ VIII 107. 171. hac in re cum Aristide consentit[1]), differt a Dione et Luciano, qui ἑαυτοῦ pro ἐμαυτοῦ sive cεαυτοῦ usurpare non dubitant.[1]) etiam in N. T. singularis perpaucis locis legitur.[2])

Ut LXX interpretum (Iob 2, 11), Dionysii Halic. (II 76, 1. III 22, 5. IV 4, 4), Novi Testamenti[3]), Plutarchi (Cam. 41 [296, 25 Sint.])[4]), Philonis Alexandrini (de opific. mundi 46, 21 Cohn), titulorum Atticorum inde ab anno 69 a. Chr.[5]), ita Flavii Iosephi proprium est pro pronomine reflexivo adiectivum ἴδιοc usurpare, quod ex sermone vulgari paulatim in virorum litteratorum scripta hoc sensu se insinuasse videtur. Iosephi exempla habes plurima ut A. II 25. 28. 195 (τοῖc ἰδίοιc παιcὶν). IV 138. V 33. 114. VI 324. VII 23. 262. 315. VIII 355. IX 40. 99. X 75 (τῆc ἰδίαc χώραc). 173. 235. XII 281. 285, passim. huc etiam οἰκεῖοc adiectivum eodem modo usurpatum pertinet: A. IV 86 (ὁπλίζει τὸν οἰκεῖον cτρατόν). V 206. 257. VI 143. IX 30. 248. X 226. XII 423. XIII 84. 202. XV 159. 218. 239. 264. 288. 330. XVI 27. 37. 60. 138. 147. 276. 277, alibi. Winerus testis est hoc potissimum apud scriptores Byzantinos inveniri.

Pronomen οὗτοc semel pro vocativo usurpatur Vit. 209 ὦ οὗτοc ut saepe apud veteres, Sophoclem[6]), Aristophanem[7]), Platonem.[8]) etiam apud Plutarchum (Demetr. 23 [314, 7 Sint.]) legitur.

Pronomen relativum persaepe apud Iosephum loco interrogativi in orationis obliquae interrogationibus ponitur. hoc apud veteres quoque occurrit ut apud Sophoclem[9]), Thucydidem, Xenophontem[10]) neque minus apud ceteros scriptores recentioris aetatis velut Polybium[11]), Plutarchum (Mar. 10 [337, 26 Sint.]), Philonem Alex. (de opif. m. 22, 3. 35, 10. 37, 10 Cohn), Lucianum (somn. 15), etiam in N. T. (Io. 13, 7).[12]) Kaelkerus statuit Polybium post consonantes ponere ὅcοc ἡλίκοc sim., post vocales πόcοc sim. hanc regulam Iosephus (ut ne Lucianus quidem, ni fallor) non observavit. nec enim in iis est, qui hiatum severe quacumque ratione vitare studeant. quare saepius in his enuntiatis interrogativis relativa post

1) Schmid l. l. I 82. 228. II 20. 2) Winer l. l.
3) Winer § 22, 7 p. 145⁷.
4) cf. etiam Wyttenbach sub hac voce.
5) Meisterhans, grammatik der attischen inschriften p. 194², Viereck l. l. p. 73.
6) Lobeck ad Aiac. 89.
7) Ran. 198. 522. Nub. 723. Equit. 240. Lysistr. 437.
8) Krüger I 51, 7, 8 p. 132⁵. 9) Oed. R. 1068.
10) Kühner II § 262 p. 942. 943².
11) Stich. l. l. p. 24, Kaelker l. l. p. 249.
12) Winer § 25, 1 p. 159⁷.

vocales exstant velut ἣν A. I 225. XII 52. XIV 307. 384, ὃν Vit. 412, ἃς A. V 141, ὅσος sim. A. VI 40. XIII 1. XIV 2. XVII 229, ὡς A. XIV 379. XVI 53. 74. XVIII 127. 269. Vit. 412, οἵων A. XII 409, alia. addere liceat ratione inversa πόσος πῶς sim. etiam post consonantes inveniri ut πόσος sim. A. XII 60. 409, πῶς A. XI 160. 216. XII 110. XX 224. ne quid desideretur, commemoro sane persaepe etiam relativa post consonantes sicut interrogativa (τίς, τί, πόσος, πῶς) post vocales occurrere. sed exempla in hanc rem afferre supersedeo.

Attractio sive assimilatio inversa[1]), in qua id nomen, ad quod pronomen relativum referendum est, in casu huius pronominis positum est, ne Iosepho quidem incognita erat, apud quem quattuor exempla leguntur: A. XIII 20 τὴν ἄλλην ὅση τότε εἵπετο λεία τοῖς ἀνθρώποις λαβόντες ὑπέστρεψαν et Vit. 60 τὴν Ῥωμαίων διηγούμενος ὅση τίς ἐστι δύναμις (sed cf. A. VII 283. XII 289. XX 87), ubi substantivi accusativus se ad nominativum pronominis relativi applicavit, A. IV 48 χάνοι περὶ αὐτοὺς — ἣν πατοῦσι γῆν et A. VIII 42 τοσαύτη δ' ἦν ἣν ὁ θεὸς παρέσχε Σολόμωνι φρόνησιν καὶ σοφίαν, ubi accusativus pro nominativo ponitur. etsi non ita saepe, tamen exstant aliquot huius dicendi generis exempla apud veteres, Homerum (Il. 10, 416)[1]), Sophoclem (Electr. 653, Trach. 283), Aristophanem (Plut. 200), Euripidem (Bacch. 443—445 Kirchh.), Herodotum[2]), Lysiam (19, 47), Isocratem (6, 48), Xenophontem (Hellen. I 4, 2), Demosthenem.[3]) ex recentiorum scriptis affero Gen. 31, 16 πάντα τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν ἣν ἀφείλετο ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἡμῖν ἔσται καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν, Num. 19, 22, saepius in N. T. cui ignotum est illud (Cor. I 10, 16) τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος . . ἐστίν! cf. Mt. 21, 42. Luc. 12, 48. Marc. 6, 16.[4]) adiungo Pausan. III 14, 3 γεγραμμέναι εἰσὶν ἃς ἀνείλετο νίκας ἄλλας τε καὶ Ὀλυμπίασι. hanc attractionem ex sermone vulgari fluxisse vel ex eo intellegitur, quod usitata est Novi Testamenti scriptoribus. item sermonis comicorum Latinorum propria est.[5]) carmina popularia

---

1) cf. La Roche ad hunc locum, sed huc iam non pertinet Il. 9, 32, quem locum affert R. Foerster, de attractione enuntiationum relativarum, qualis cum in aliis tum in Graeca lingua potissimumque apud Graecos poetas fuerit, quaestio grammatica et historica. diss. Vratislav. Berolini 1868 p. 31.

2) Reisert, zur attraktion der relativsätze I 44 sq. progr. Neustadt a. d. Haardt 1889. May, de attractionis usu Herodoteo. cf. zeitschr. f. gymn. 34 (1880). jahresb. p. 97.

3) Rehdantz, Demosth. philipp. reden. indices p. 53[4], ubi alia id genus enumerantur.

4) Winer § 24, 2 p. 155. 156[7].

5) de Plauto cf. Bach, de attractione quae dicitur inversa apud scriptores Latinos. progr. Argentor. 1888. p. 22, alibi, de Terentio Foerster l. l. p. 22. praeterea Foerster l. l. p. 7 monet attractionem inversam etiam in lingua Sanscritana exstare.

linguae nostrae vernaculae nonne ipsa quoque insignia quaedam exempla[1]) suppeditant:

den liebsten bulen den ich han,
der leit beim wirt im keller. (Fischart Garg. 85[b].)
den besten vogel den ich weisz,
das ist ein gans.

denique quis non audivit de carmine illo populari in memoriam Lovisae, Borussorum reginae, scripto:

meinen tod den sie beklagen,
ist für sie gerechter schmerz.

§ 3. De duali.

Numerus dualis nominum non addito numer. δύο in omnibus Iosephi scriptis legitur: τὼ χεῖρε B. III 5, 1 (233, 30). V 2, 4 (9, 20). VI 7, 1 (110, 26), παρὰ τοῖν ποδοῖν A. XVIII 187, χεροῖν B. IV 5, 3 (322, 29). vides haec exempla ad corporis membra tantum pertinere, quae nisi gemina non exstant. in universum observamus numerum dualem usitatum in vetere sermone populari paulatim inde ab ineunte saeculo quarto emori. ultimum apud oratores Atticos legi exemplum anno 321 testis est Keckius p. 57. quare non miramur, quod apud 'Graeculos' dualis aut rarissime aut omnino non legitur velut in N. T.[2]) constat ex Graecorum nostrae aetatis lingua dualem prorsus evanuisse.[3]) vides igitur, quam non prospere cesserit opera eorum, qui Atticae potissimum elocutionis studiosi dualem numerum reducere studebant, dico Dionem Chrysostomum, Lucianum, Aristidem.[4])

Numeri duales adiectivorum et participiorum, qui quidem saepius sunt obvii apud poetas[5]) et Xenophontem[6]) et apud oratores Atticos[7]), aliquotiens apud Thucydidem[8]), apud Iosephum omnino non occurrunt.

Iam accedamus ad eam dualis rationem, qua numerale δύο cum substantivo iungitur. quem usum ut paucis illustrare possem, con-

---

1) Iac. Grimm, über einige fälle der attraktion. kleine Schriften III 330 sq. cf. etiam des knaben wunderhorn von Birlinger-Crecelius. Wiesbaden 1874. II 351.

2) Winer § 27, 4 p. 167[7].

3) Mullach, gramm. der griech. vulgärsprache in histor. entwicklung p. 151.

4) Schmid I 87. 233. addenda p. XVIII. II 35. 36.

5) Hasse, über den dual bei attischen dramatikern. progr. Bartenstein. 1891. p. 12. 13.

6) Hasse, über den dual bei Xenophon und Thucydides. progr. Bartenstein. 1889. p. 9.

7) Keck, über den dual bei den griech. rednern mit berücksichtigung der attischen inschriften p. 16. 20. 23. 31.

8) Hasse 1889 p. 8. 9.

gessi exempla, quae in decem posterioribus antiquitatum libris leguntur. δύο (dat. δυcί) plurali adiungitur quinquagies quinquies, duali numquam; δυοῖν et cum duali et cum plurali binis locis coniungitur. ne prorsus desint exempla, haec adscribam, ubi dualem invenies: A. XVII 112 δυοῖν ἀγώνοιν, XVIII 224 ἐνιαυτοῖν δυοῖν καὶ εἴκοcι. his adde ex libris antiquitatum prioribus III 160 δυοῖν κωδώνοιν, IV 305 δυοῖν ὁροῖν (bis). plurali iunctum habes δυοῖν: XVII 322 δυοῖν θυγατράcιν (δυcὶ AMWE), XVIII 71 μυριάδων δυοῖν (cf. XVIII 157 δύο μυριάδων), item A. III 161 δυοῖν περιτμημάτων, V 123, paulo saepius in libris, qui sunt de bello Iudaico: B. I 30, 1 (112, 2) δυοῖν ἡμερῶν, ib. II 9, 1 (154, 17) ἡμέραις δυοῖν, III 7, 31 (258, 14) τῶν δυοῖν περιβόλων, ib. 8, 9 (269, 16) δυοῖν φίλων, VII 5, 1 (133, 32) δυοῖν ταγμάτων. numeralis δύο (genet. δύο, dat. δυcὶ) cum plurali coniuncti exempla afferre vix e re esse videtur praeter A. X 269. Vit. 173 τὰς δύο χεῖρας. veteres in hac re eam consuetudinem secuti sunt, ut δυοῖν aut cum solo duali coniungerent ut Xenopho et Thucydides[1]) aut dualem longe praeferrent ut poetae tragici[2]) vel oratores Attici.[3]) numer. δύο non declinatum alii cum plurali, perraro cum duali nectebant[4]), alii multo saepius cum duali, rarius cum plurali.[5]) Polybius dualem numquam post δυεῖν ponit[6]), Plutarchus et dualem (Caes. 2 [365, 11 Sint.] δυοῖν ἀκολούθοιν) et pluralem (Lys. 24 [409, 25 Sint.] δυεῖν οἴκων) adhibet, Lucianus vero tantum dualem (δυοῖν ἀνδροῖν Amor. 5) cum δυοῖν iungere videtur.

Et veteres, Euripides[7]) oratores Attici[8]), et recentiores, Polybius[9]) Lucianus (mort. dial. 15), in ea re consentiunt, quod cum voce ἀμφοῖν numerum dualem nectere solent. sed differt ab eis Iosephus, quod tantum pluralem usurpat: Vit. 8 ἀμφοῖν τῶν γονέων et B. VII 7, 4 (148, 22) ἀμφοῖν τῶν βαcιλειῶν (cf. ἄμφω τὰ βάθη A. XV 412) ut semel apud Demosthenem.[10])

Restat, ut de pronomine ἀμφότερος paucis dicamus. huius pronominis dualis aliquotiens apud veteres legitur velut Xenophontem[11]), Isocratem[12]), sed nescio an pluralis saepius occurrat.[13])

---

1) Hasse 1889 p. 17—19.
2) Hasse 1891 p. 17. 3) Keck p. 45 sq.
4) Keck p. 42. 44. cf. Riemann, revue de philol. V p. 166; de Bamberg, ztschr. f. gymnasialwesen 1886. jahresber. p. 38.
5) Hasse 1891 p. 19. Müller, der dual bei Euripides. progr. Sigmaring. 1886. p. 25.
6) Hasse, der dualis bei Polybios in Fleckeis. annal. 1893 p. 162 sq. etiam in eo Iosephus a Polybio differt, quod ille δυοῖν cum dativo pluralis aliquotiens iunxit, Polybius δυεῖν cum dativo pluralis numquam usurpasse videtur. Hasse l. l. p. 163.
7) Müller p. 27. 8) Keck p. 45.
9) Hasse, der dual. b. Polyb. l. l. p. 164. 10) Keck p. 46.
11) Krueger I § 44, 2, 2 p. 11[5]. 12) Keck p. 28.
13) Hasse 1889 p. 12.

Plutarchus et Lucianus tantum pluralem usurpare videntur, non ita Iosephus, apud quem semel legi dualem A. XIV 425 τοῖν[1]) (ita Nab. ταῖν codd.) χεροῖν ἀμφοτέραιν (-οιν Nab.), sed pluralem Vit. 172 ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, A. II 243 ἀμφοτέρων τῶν ἐθνῶν, XIV 326 τούτους ἀμφοτέρους τετράρχας, item VIII 31. XII 155. XVI 152. XIX 234. 285. in libris sacris tantum plur. invenitur (Ex. 12, 22. Luc. 5, 7. cf. etiam euang. Petri v. 37 ed. Harnack p. 11, 9 ἀμφότεροι οἱ νεανίσκοι).

Dualem verbi ap. Ios. semel observavi A. XVIII 168 μόνω δ' ἤστην, sed ap. eundem δύο δὲ ἦσαν A. I 202. VI 357. VII 7, ἄμφω δ' ἦσαν A. XV 396, ἄμφω ἀδικοῦσιν A. XVI 34. cf. Luc. Char. 3 ἀτασθάλω γὰρ ἤστην, sed ἄμφω ἐκόμιζον (Luc.) As. 46. Luc. mort. dial. 11, 2 (I 378). ἦσαν βαρεῖς ἀμφότεροι B. I 24, 5 (93, 4), A. XVIII 248. apud Polybium nullum verbi dualis esse vestigium docuit Hassius, der dual b. Pol. p. 164.

§ 4. De casibus.

A. IV 116 θαυμάζετε οὖν, ὦ μακάριος στρατός, ὅτι τοσοῦτος ἐξ ἑνὸς πατρὸς γεγόνατε. ita Niesius in editione maiore Iosephi verba edidit. sed RO θαυμάζεται οὖν ὁ μακάριος στρατός exhibent, LE θαυμάζεσθε, a quibus vix differt lectio SP θαυμάζεσθαι, cum αι et ε persaepe in libris confundantur velut A. IX 36. praeterea pro οὖν in MLE τοίνυν, in SP νῦν legitur. in editione minore hunc locum Niesius temptat, cum scribat: θαυμάζετε οὖν, ὦ μακάριοι[2]), στρατὸς ὅτι τοσοῦτος ἐξ ἑνὸς πατρὸς γεγόνατε. Naberus Niesii scripturam priorem retinet, nisi quod τοίνυν pro οὖν recipit. Niesium nominativo pro vocativo usurpato offendi suspicor. sed eo confirmari videtur, quod sermonis illius aetatis vulgaris hunc usum dicendi proprium fuisse ex N. T. cognoscimus (Winer § 29, 2 p. 172[7]). accedit, quod talis verborum collocatio, qualis est στρατὸς ὅτι τοσοῦτος, aliis locis apud Iosephum non observatur, nam verba, quae leguntur A. VIII 279 (ἥκετε στρατὸς ἐφ' ἡμᾶς τοσοῦτος), aliter comparata sunt neque A. IX 169 collocatio τιμωρίαν ὅτι μεγάλην procul dubio est. iam ut ad rem gravissimam veniamus, θαυμάζετε ferri non potest, id quod optimo iure me monuit Udalricus de Wilamowitz-Moellendorff, quoniam re vera nihil est, quod Iudaei mirentur: ipsi enim sciunt sibi promissum a Deo, scilicet non ipsi mirantur, sed aliis admirationi sunt, quare totum locum sic legendum censeo: θαυμάζεσθε νῦν, ὦ μακάριος στρατός, ὅτι τοσοῦτος ἐξ ἑνὸς πατρὸς γεγόνατε. ita omnia plana sunt. haec enim scriptor Bileamum dicentem facit: olim totam terram et mare

1) cf. Polyb. XII 10, 6. XVIII 29, 4.
2) 'ὦ μακάριοι in laude (sine ironia Platonica) displicet' (de Wilamowitz).

incoletis. iam nunc homines vos mirantur, quod ex uno parente tanta multitudo facti estis, quamquam nunc nondum tam multi estis (τὸν νῦν ὑμῶν ὀλίγον), ut Chananaeorum terra vos excipere non possit, (sed multo magis vos mirabuntur), cum totum orbem terrarum incoletis, cum tam multi eritis, ut iam continens non sufficiat, sed etiam insulae vobis incolendae sint, tam multi, quantus stellarum caelestium numerus est.

A. II 191 τοῦ ποταμοῦ τῆς γῆς ἐπιβάντος ita RO codd. quos sequitur Niesius, τὴν γῆν MSPL, quam scripturam commendante Krebsio[1]) Naberus recepit. utris libris, utri editori plus fidei est? mea quidem sententia nihil verius esse potest genetivo, nam hic Iosepho usitatissimus est.[2]) unum exstabat accusativi exemplum A. XIV 73, sed nunc sublatum est, quoniam libri τῷ τείχει ἐπέβησαν exhibent. accedit, quod ceteris sermonis communis scriptoribus accusativus post ἐπιβαίνειν incognitus est velut Polybio[3]), Plutarcho[4]), Luciano.[5]) hi omnes saepissime usurpant genetivum, numquam accusativum, aliquotiens dativum[6]) ut Iosephus quoque (Raab p. 17). unum accusativum repperi: Ierem. 18, 15 ἐπιβῆναι τρίβους, quae structura mihi figurae etymologicae, quam dicunt, speciem prae se ferre videtur, sed plurimis locis apud LXX interpretes ἐπί τι sequitur, quod habes apud Iosephum A. XI 258 (ἐπιβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον) ut apud Plutarchum (Mar. 37 (370, 19)), Polybium (IV 45, 3, sed alio sensu), in N. T. (Matth. 21, 5), sed quod apud Lucianum nusquam occurrit.

Verbum ὑποκατακλίνομαι sensu translato a Flavio cum dativo iungitur ut XIX 318, qua in re consentit cum veteribus ut Platone de rep. 336e, recentioribus ut Dionysio Hal. VI 24, 3. 61, 2 et Plutarcho Ages. 27 (172, 23). sed notione primaria ab eo pendet genetivus: A. XII 210 ὑποκατακλίνεται πάντων 'infimus omnium accumbit', quia in eo vis est comparativa. hic usus respondet structurae verbi προκατακλίνεσθαι τῶν κεκλημένων A. VI 48 (Luc. deor. dial. 13, 1. 2 προκατακλίνεσθαί μου (σου).[7])

κληρονομεῖν apud veteres 'hereditatis participem esse' significat, apud recentiores non solum aliam notionem induit, ut nunc latius pateat: 'aliquid adipisci', sed etiam aliam structuram assumit, id quod ex notione mutata facile explicatur, nam pro Atticorum

1) zur rection der casus II 17. adnot. 2. cf. etiam Krebs, praepositionsadv. II 59 adn.

2) vide exempla, quae Carolus Raab, de Flavii Iosephi elocutione etc. p. 16 diss. Erl. 1890, congessit.

3) c. genet. I 75, 6. III 20, 2. IV 15, 3. 71, 11. IX 8, 12. XXVI 6, 4.

4) c. genet. Cim. 14 (487, 29), Ages. 17 (160, 21), passim. vid. Wyttenbachii indicem s. v. ἐπιβαίνω.

5) dial. mar. 15, 3. vid. Iacobitzii indicem s. v. ἐπιβαίνω. de Arriano cf. Boehner, de Arriani dicendi genere. act. sem. Erl. IV 23.

6) Polyb. I 5, 2. Luettge p. 13, N. T. (Act. 27, 2), de Appiano Kratt p. 66. 7) cf. de verbo ὑποκ. etiam Schmid I 139. II 162.

genetivo[1]) nunc accusativum rei iunctum genetivo personae habet. hanc dictionem Iosephus quoque sequitur A. VIII 355 (γῆν, ἣν ἐκληρονόμηϲε τοῦ πατρόϲ), ib. 359. XI 120. consentit idem in hac re cum Polybio, Diodoro[2]), Philone[3]), nec non cum LXX viris[4]) et N. T.[5]) et cum Luciano.[6]) ceterum cum veteribus B. I 23, 1 (86, 6) Iosephus congruit: κληρονομοῦϲι τῆϲ μητρῴαϲ οἱ παῖδεϲ ὀργῆϲ. praeterea sciendum est Iosephum hoc verbo semel ita uti, ut sit, quod nos dicimus 'einen beerben': A. XX 241 κληρονομεῖ δὲ καὶ τοῦτον ἀδελφὸϲ Ἀλέξανδροϲ, quam structuram Gen. 15, 4 κληρονομήϲει ϲε deprehendimus, quamquam ibidem 21, 10 habes κληρονομήϲει τῆϲ παιδίϲκηϲ ut apud Lucianum (dial. mort. 11, 3 Ἀντιϲθένουϲ ἐκληρονόμηϲαϲ). restat, ut addam Aristidem Atticorum genetivum rei reducere studuisse.[7])

A. II 329 in libris omnibus legimus τῷ θεῷ κατεφρόνει. haec verba in dubium vocavit Ernestius[8]), cum scriberet: 'non se expediunt interpretes. tu lege οὔτε τοῦ θεοῦ κατεφρόνει.' hoc locq potissimum in participiorum insequentium genetivis[9]) offendisse videtur. idem l. l. p. 183 Cocceji coniecturam ad A. XX 91 (καταφρονήϲαϲαν αὐτοῦ τῆϲ ἀποδημίαϲ) prolatam, qui τῇ ἀποδημίᾳ scribi iubebat, prorsus damnavit. item eam Niesius aspernatus est. sed tamen Cocceji emendatio mihi ut Nabero quoque probatur, illius displicet. nam duae verbi καταφρονεῖν notiones discernendae sunt: altera, qua significat 'contemnere, despicere' ut apud ceteros scriptores omnes genetivo adiungitur a Iosepho velut A. I 43. 311. II 207. 286. III 85. XII 242. 292. 357. 425. XIII 122. 200. 274. XX 126. 175. B. II 16, 4 (185, 22). Ap. II 47. 255. 264. 294, passim, sed altera, quae est 'confidere', dativo velut A. II 256 τῇ καρτερίᾳ καταφρονῶν, IX 55 θεὸν ᾧ ϲυμμάχῳ καταφρονῶν ἀδεὴϲ ἦν 'Deo confidens timoris expers erat', A. IV 285 καταφρονῶν τῷ μηδένα εἶναι τὸν ἐξελέγξοντα, ib. VII 61 καταφρονοῦντεϲ τῇ τῶν τειχῶν ὀχυρότητι, VIII 371 τῶν τειχῶν οἷϲ καταφρονεῖ, XIII 92 τῇ ἵππῳ καταφρονῶν, item VIII 29. IX 82. haec autem 'confidendi' significatio duobus illis locis statuenda est. ab altera parte Moses Deo confidit, quippe qui Iudaeis omnia suppeditaverit, sibique persuasum habet Deum ne tum quidem Iudaeos interire passurum, ab altera (XX 91) duae gentes (Δαῶν καὶ Ϲακῶν χεῖρα) propterea in Par-

1) Krueger I 47, 14.
2) Krebs, zur rection d. casus II 16.
3) de confus. ling. I 416, 11 ed. Mangey ὧν κληρονομεῖ et de profug. I 548, 34 Mang. ὧν κληρονομοῦϲιν (κληρονόμοι εἰϲὶν Mang.). illic non dubito, quin suo iure Mangeius ἃ restitui iubeat frustra repugnante Treitelio p. 15.
4) Gen. 15, 8. Num. 27, 11. Psalm. 36, 11. 22 Tisch.-Nestle[7].
5) Mtth. 5, 4. 19, 29. Gal. 5, 21. Winer § 30, 7 adnot. p. 188[7].
6) dial. mort. 11, 3, passim.
7) Schmid II 123.
8) observ. philol. crit. p. 66.
9) de quibus vide infra § 13.

thorum fines irrumpunt, quia confidunt se hoc Volugesa rege absente impune facturos; itaque non contemnunt eius absentiam, sed inprimis ea confidunt.[1]) ni fallor, haec verbi καταφρονεῖν significatio apud unum Iosephum occurrit, qui eam applicavit ad verba πιςτεύειν, θαρρεῖν, alia: A. XIII 122 πεπιςτευκότες τῇ ὀχυρότητι τοῦ χωρίου, A. XX 175 τῷ πλούτῳ θαρροῦντες, fortasse elocutionis variandae studio. cum praepositione ἐπὶ hoc verbum eadem notione invenitur A. V 45 ἐπὶ νίκῃ καταφρονοῦντας. cf. V 356 ἐπὶ τῇ κιβωτῷ τεθαρςηκότας.

ὑπερηφανεῖν a poetis (Il. 11, 694) scriptores recentiores mutuati sunt, sed cum prius intransitive usurparetur ('superbum esse, se iactare') nunc vim transitivam accipit, ut significet 'contemnere'. plerumque cum accusativo iungitur, ut a Polybio V 33, 8[2]), Diodoro[3]), Luciano Nigr. 31[4]), ita a Iosepho velut A. IV 259, si cum Nabero codicem S sequeris, VI 38 (οὐκ ἐκεῖνον ὑπερηφανήςοντας), XVI 194. XX 142. B. I 17, 8 (67, 4). 19, 6 (74, 22). VI 9, 4 (118, 31). sed genetivum idem posuit A. XX 56 μηδ' ὑπερηφανήςῃς δεομένου et B. VI 2, 10 (88, 23) τῶν ταύτῃ παρατεταγμένων οἱ πολλοὶ μὲν ὑπερηφάνουν, quae structura nescio an alibi obvia non sit.

A. II 231 ὡς Μωυςῆν θεαςάμενος μὴ ἐκπλαγῆναι τῆς εὐμορφίας, quae verba praebent omnes libri, fuit, cum temptare vellem. sed quamquam alibi ἐκπλήττεςθαι aut accusativum habet velut A. VIII 168. XII 110. 128. XVIII 296 aut dativum (A. II 270. XVIII 325, cf. etiam XVIII 40 καταπλαγεὶς τῷ πολλῷ τῆς εὐμορφίας) aut πρὸς cum accusativo B. II 9, 2 (154, 26), tamen similis locus exstat A. XVII 110 τοῦ μιμεῖςθαι τὴν ἀςέλγειαν αὐτῶν ςπουδάςαντος ἐκπεπλήγμεθα 'propter studium illorum protervitatis imitandae te miramur' (vid. supra p. 27). similiter A. II 231 Μωυςῆν non solum ad θεαςάμενος, sed etiam ad ἐκπλαγῆναι referendum est: nemo corporis pulchritudinis ita rationem non habebat, quin, si Mosem aspexisset, hunc miraretur propter corporis formam. habes igitur genetivum, quem dicunt[5]) relationis vel, si mavis, causae. quoniam huius verbi notio his locis paene eadem est, quae verbi θαυμάζειν (A. II 252. 262. V 317. VIII 168), etiam structura similis est. huc non referendum puto A. I 288 ἐκπέπληκτο τοῦ κάλλους ὁρῶν οὕτως ἔχουςαν, ubi genetivus ex verbis οὕτως ἔχ. pendet, nec magis conferam Pseudo-Luciani verba Dem. enc. 31 fin. γλώττῃ ἣν ἐχρῆν τῆς ἀγνωμοςύνης (propter imprudentiam) ἐκτεμεῖν vel Charid. 9 ἑάλω τοῦ κάλλους, et ib. 19.[6])

A. XIII 142 μαρτυρῶν αὐτῷ τῆς ςυμμαχίας fuit, cum ita defenderem, ut dicerem hoc loco inesse notionem 'laudandi,

1) ceterum cf. Holw. emend. Fl. p. 41.
2) cf. ad hunc locum Krebs, zur rection der casus II 30.
3) Krebs l. l. 4) Schmid I 377. 5) Krueger II 47, 21.
6) Schmid I 235.

gratias agendi': rex Demetrius Iudaeos magna praeda donatos ad Ionatham dimittit, cum huic pro societate, pro auxilio misso gratias agat. putabam enim eundem genetivum causae statuendum esse, quem supra observavimus. sed tamen τὴν cυμμαχίαν scribendum esse nos docent A. II 59 κοcμιότητα καὶ cωφροcύνην αὐτῇ μαρτυρῶν, III 74 τἀληθῆ μαρτυρεῖν τοῖc ἀξίοιc, IV 212 μαρτυρεῖν τῷ θεῷ τὰc δωρεάc, V 317 μαρτυρεῖν δὲ ἐκείνῳ τὴν εἰc τὰ ἄλλα πάντα τῆc ἀρετῆc περιουcίαν, VI 355 μαρτυρῶ coι πολλὴν περὶ ἐμὲ cπουδὴν καὶ εὔνοιαν, XII 237 μαρτυρῶν ἡμῖν εὐcέβειάν τε καὶ πίcτιν, XIII 290 τῶν δὲ μαρτυρηcάντων αὐτῷ πᾶcαν ἀρετήν. Ap. II 182 τοῖc τολμῶcι — cοφίαc δεινότητα μαρτυροῦcιν, ib. I 104. Plut. Mar. 6 (334, 11) τῷ Μαρίῳ καὶ cωφροcύνην μαρτυροῦcι καὶ καρτερίαν.[1])

Secundum Atticorum morem dicebant ἀμείβεcθαί τι vel τινά τινι (aliqua re)[2]) vel τινά τι ut poetae[3]), posteriorum demum erat ἀμείβεcθαί τινά τινοc 'gratiam alicui referre pro aliqua re'. hac in re Iosephus A. XII 139 (τούτων αὐτοὺc ἀμείψαcθαι), A. XV 405 (αὐτοὺc τῆc εὐποιίαc ἀμείψαcθαι), item VI 278 cum Plutarcho (C. Caes. 4 [366, 22]) et Luciano (somn. 15) consentit. genetivi autem τούτων et τῆc εὐποιίαc eodem modo quo supra explicandi sunt. ceterum structura ἀμείβεcθαί τινά τινι apud Iosephum satis saepe legitur velut A. II 195. III 38. 264. 303. VII 341. VIII 57. 300. XVII 234, alibi (Herod. I 5, 7).[4])

A. II 190 Naberus cum libris ROMSPL ταύτην παρεχώρουν edidit, Niesius cum epitome Zonaraque ταύτηc. V 203 γυναικὶ παραχωρεῖc ἀξίωμα RONies., ἀξιώματοc MSPLNab. quamquam non desunt exempla, quae accusativo favent velut A. I 229 τῷ θεῷ cε παραχωρῶ, IV 33 παραχώρηcον τὴν κρίcιν τῷ θεῷ, VIII 219 παραχωρεῖν δ' αὐτῷ μόνον τὸν ναόν, XI 241 τὰ ἡμίcη τῆc βαcιλείαc παραχωρήcοντοc αὐτῇ, item VII 206, tamen saepius genetivus invenitur ut A. I 307 παραχωρήcειν αὐτῇ τἀνδρόc, II 3 παραχωρεῖ τῶν πρεcβείων αὐτῷ, III 301 παραχωρήcουcιν ἡμῖν τῆc γῆc, IV 69. 224. V 145. 334. VII 37. VIII 9. 368. XII 154. 162. 188. XIII 145. XV 248. XVI 81 μὴ παραχωρεῖν τῶν πρωτείων, XVIII 12 τιμῆc τοῖc ἡλικίᾳ προήκουcιν παραχωροῦcιν, ib. 287. XIX 230, Ap. I 27, item A. V 261. 262. XI 51. quare etiam A. XIII 50 aliter Iosephi verba restituenda censeo ac fecerunt editores. Niesius sic edidit: καὶ ὑπὲρ κεφαλῆc ἑκάcτηc ὃ ἔδει μοι δίδοcθαι τῶν ἐν

---

1) cf. etiam E. Iahn, observationes criticae in Flavi Iosephi antiquitatibus. diss. Erlang. 1891 p. 22—24.

2) cf. Krueger I 46, 7. Kuehner II § 409, 1. § 411, 3 adn. 4.

3) Kuehner II § 411, 6 adnot. 9.

4) cf. ἀμείβεcθαί τι A. XII 54. Ap. II 206, XVII 43. XVIII 221 (τί τινοc). ἀμείβεcθαί τινα omissa re, pro qua gratiae referuntur: A. VIII 326. XIX 184. B. IV 8, 3 (337, 15). elocutionis variandae causa scriptor A. VI 341 dicit ὑπὲρ εὐεργεcίαc ἀμειβομένη τινόc.

τῇ Ἰουδαίᾳ κατοικούντων — τούτους παραχωρῶ ὑμῖν. plerique codices ὃ omittunt et pro καὶ substituunt καὶ οὓς. hanc lectionem Niesius recipere debebat, si accusativum τούτους (= τοὺς φόρους) a scriptore profectum esse putabat. Naberus magis sibi constat, quod cum libris FV ὃ scribit et pro τούτους Hudsoni coniecturam τοῦτο recipit. sed quid opus est coniectura? nonne epitomes lectio τούτου satis Iosephi dictione commendatur? iam ut dicamus, utrum verum sit, aut καὶ οὓς ἔδει μοι δίδοσθαι — τούτους παραχωρῶ aut ὃ — τούτου παραχωρῶ legendum erat. sed genetivum praeferendum esse et Iosephi ipsius scripta et aliorum confirmant velut Polybii (III 90, 11. IV 5, 1. V 45, 2), Plutarchi (Luc. 35 [543, 11]. Dion. 44 [38, 19]), Luciani (Tim. 55 οὐδενὶ τῶν πρωτείων παραχωρήσειεν ἄν, tyrann. 5 τῆς μὲν τιμῆς παρεχώρει καθ' ἡλικιάν ἐκείνῳ).

A. VIII 175 in omnibus libris legitur: ἅπερ ἐκείνη τυχεῖν ἠξίου προϊέμενος. fortasse erit, qui temptet, praesertim si quis contulerit A. XII 115 ὧν ἡ σοφία δικαία τυχεῖν, ib. 166 ὧν ἂν δέηται τυχεῖν, XIV 223 οὗ τυχεῖν, ib. 148 ὅσων (ὅσον FL) ἐδεήθησαν τυχεῖν, ib. 217 ὅσων (ὅσον L) τυγχάνειν ἐβούλοντο, ib. 162. XV 77. 96. 155. 197. 255. 376. 387. XVI 12. 32. 62. 209. 210. XVII 311. 314. Ap. II 42 (ὧν). 166 (ὅσων). adde ex prioribus libris A. I 223. 249. 264. 274. II 264. III 188. V 56. VIII 356, passim. sed tamen ἅπερ retinendum puto, etsi A. IV 105 εἰς ἃ δέονται τυχεῖν nihil probat, quod hic ἃ attractione ortum est. verisimile enim est, quod me monuit Fridericus Leo, Iosephum propter verba, quae paulo supra in eadem paragrapho leguntur (ἑτοιμότερον ὧν αὐτὸς — ἐχαρίζετο), noluisse insequi ὧνπερ. accedit, quod ne apud veteres quidem desunt exempla, ubi τυγχάνω accusativo inprimis neutr. gen. iungatur velut Soph. Phil. 509. Oed. Col. 1106. Oed. R. 598. Antig. 778.[1]) Xenoph. Hellen. VI 3, 16, alibi.[2])

A. VIII 401 exstat in libris ROS ἔρεσθαι (melius P ἐρέσθαι) τοῦ θεοῦ, in MP τὸν θεόν. illam scripturam probant Niesius et Wendlandius[3]), hanc Naberus, qui minime mihi dubium est, quin verius iudicaverit. nec enim usquam alio loco genetivum legimus, sed omnibus ceteris accusativum velut A. I 336. IV 87. 107 (ἀνήρετο τὸν θεὸν). VII 7. 76 (τοῦ βασιλέως ἐρομένου τὸν θεόν). VIII 350. XI 89. XII 13. 213. XIII 294. XVI 35. XVII 143. XVIII 186. 195. 196. 230. 251. XIX 91. 159. 239. 270. Ap. II 140. 178. eandem dicendi rationem sequuntur Polybius (XII 28a, 4), Plutarchus Mar. 3 (331, 19), Dionys. Hal. VI 56, 3, Lucianus (deor. conc. 13). in libris sacris ἐρέσθαι omnino non occurrere videtur. genetivus in Iosephi scripta ad exemplum verbi πυνθάνεσθαι librariorum neglegentia illapsus est.

Solius Iosephi proprium esse videtur περιορᾶν cum simplici

---

1) Kuehner II 416, 3 adn. 9. 2) Krueger I 47, 14, 3.
3) deutsche literaturzeitung 1888 p. 559.

genetivo iungere ut A. X 251 παντὸς λήμματος περιορῶν, XVIII 257 ὡς τῶν Καίσαρος τιμῶν περιορῷεν[1]), quod inest vis verbi ὀλιγωρεῖν (A. V 132) sim.[2]) accusativum simplicem habes A. III 41 ὃν οὐ καλῶς ἔχει περιορᾶν, XVI 381 οἳ περιορῶσι τοιοῦτο μύσος, XVII 22 ὧν περιεώρα Φερώρας τὸν γάμον, B. II 7, 4 (146, 29) οὐ περιόψομαι τὴν ὕβριν, Ap. II 211 ἄταφον μὴ περιορᾶν. si quis hic coniciat excidisse ὄντα, quod occurrit A. XIII 348, vel illic γενόμενον sim., quod exstat A. XII 189. 402, obstant loci similes: A. I 273 μὴ περιίδῃς με, II 68 μὴ περιίδῃς ἡμᾶς. A. XX 56 μὴ περιίδῃς με τὸν σὸν ἱκέτην. Ap. II 207 περιορῶν ἱκέτην, ubi neque ὄντα neque γενόμενον addi potest.

A. XVII 317 in codicibus quod est ὀλίγων ἡμερῶν ὕστερον 'paucis diebus post', librariis debetur, non Iosepho. ac miror, quod editores hunc soloecismum toleraverunt. dativus enim et Iosepho et ceteris usitatissimus est velut A. I 91 ὀλίγαις δ' ὕστερον ἡμέραις, I 161 χρόνοις ὕστερον, I 308. VI 170 χρόνοις δ' ὕστερον, II 264 χρόνῳ δ' ὕστερον, II 318 διακοσίοις — ἐνιαυτοῖς ὕστερον, III 218 ἔτεσι διακοσίοις πρότερον, XI 140. XIV 123 χρόνῳ δ' ὕστερον, XII 341 χρόνῳ δ' ὕστερον οὐ πολλῷ, XIII 432 χρόνοις οὐ πολλοῖς ὕστερον, XIV 82 χρόνῳ (ubi in codice F similiter χρόνου perverse legitur) ὕστερον, XVI 62 οὐ πολλαῖς ὕστερον ἡμέραις, XVII 284 χρόνῳ ὕστερον, XVIII 126 ἐνιαυτῷ πρότερον, XIX 272 ὀλίγαις δὲ ὕστερον ἡμέραις, Ap. I 11 τοσούτοις ἔτεσι — ὕστερον, item VI 68. X 216. cf. etiam Plutarchum[3]) et Lucianum.[4]) per se patet ὀλίγων ἡμερῶν, quod exstat A. XVIII 231, significare 'intra paucos dies' nec huc referendum esse.[5])

Ἐγγὺς (ἔγγιον, ἔγγιστα) apud veteres cum genetivo potissimum, rarius cum dativo coniunctum[6]), apud posteriores ne Arriano quidem excepto, cui nonnisi genetivum post ἐγγὺς usitatum esse affirmat Newieius[7]), prorsus promiscue modo cum genetivo, modo cum dativo usurpatur. hanc consuetudinem non solum Polybius, Diodorus, Plutarchus, Dionys. Halic., Lucianus, Pausanias, Appianus, Arrianus, LXX, N. T. sequuntur[8]), sed etiam inprimis Iosephus. satis

1) cf. A. XVIII 67 διὰ τὸ καὶ πεμφθέντων (sc. δώρων) περιιδεῖν.

2) Thuc. IV 124, 4 huc non pertinet, quod hic περιορώμενος significat 'timens, veritus'.

3) Cam. 7 (260, 10). 41 (297, 1). Pyrrh. 1 (284, 30). vid. Wyttenbachii indicem s. v. χρόνος.

4) V. H. I 22. 5) cf. Schmid II 40.

6) Il. 22, 453. Eurip. Her. 37 Kirchh., Xenoph. Cyrop. II 3, 2. vid. Kuehn. II § 416, 5. 423, 13.

7) über den sprachgebrauch Arrians, besonders in der Anabasis Ἀλεξάνδρου. progr. Stargard. 1882. sed cf. Boehner, de Arriani dicendi genere. act. sem. Erl. IV 24.

8) cf. exempla, quae congessit plurima Fr. Krebs, praepositionsadverbien II p. 51—53. vid. etiam Bonitzii indicem de Aristotele et lexica in LXX et Win. § 30, 4 adn. p. 183[7]. cf. etiam apocal. Petri v. 34 ed. Harnack ἐγγὺς αὐτῶν.

erit haec exempla attulisse: ἐγγὺϲ c. gen. A. VIII 274. XI 342. XIV 85. 465. B. IV 2, 4 (297, 6), ἐγγυτέρω c. gen. A. IV 246, ἔγγιον cum genetivo. B. I 18, 5 (70, 3), ἔγγιϲτα c. gen. A. IV 254. V 331. VI 265. 327. VIII 228. IX 102. XI 177. XIII 8. XIV 392. 415, contra minus saepe ἐγγὺϲ c. dat. A. I 335. VII 218, similiter ἔγγιον c. dat. B. II 8, 7 (149, 29). V 6, 3 (31, 31). Ap. II 224 et ἔγγιϲτα c. dat. A. V 49. VIII 108.

Πληϲίον a Polybio raro (X 22, 8. XII 4, 13), aliquotiens a Plutarcho in moral. libris (p. 148e) et a Dionysio (IX 35, 2. 4) usurpatum, Diodoro usitatissimum[1]) a Iosepho quoque saepissime profertur. apud hos omnes sequitur genetivus ut etiam in V. et N. T. sicut in apocalypsi Petri v. 26. 28 ed. Harn. et apud Herodian. I 7, 3. paucis locis ab hoc adverbio apud Iosephum ut Appianum[2]) pendet dativus. sed Krebsius vehementer errat, cum scribit: 'die Fügung mit dem Dativ, die vorzugsweise Iosephus eigen ist, der die Freiheit der Construction der sinnverwandten Adverbien auf πληϲίον übertrug.' immo longe plurimis locis ceterorum consuetudinem secutus genetivum praefert. dativum habes A. II 252. III 75. 144. 300. IV 220. V 218. XVIII 91, sed multo saepius genetivum velut A. I 254. II 279. III 63. IV 129. V 7. 225. 252. VI 195. VIII 355. XIII 333. 338. XIV 292. 444. 445. 465. 466. XV 147. 295. 363. XVI 361. XVIII 377. XX 189. B. I 8, 3 (32, 25). 16, 7 (62, 22). 17, 9 (67, 12). II 4, 2 (138, 21). III 9, 7 (274, 23). 10, 8 (282, 7). IV 10, 2 (351, 9). V 12, 4 (63, 3). VI 6, 2 (108, 32). Vit. 214. 234. 399. Ap. I 46.

A. VI 130 οἷϲ δὲ πολεμήϲειε cum libris ROMP edidit Niesius, οὓϲ cum SE Naberus, A. XII 415 ὅπωϲ μὴ πολεμῇ τοὺϲ Ἰουδαίοιϲ PFL Nies., τοῖϲ Ἰουδαίουϲ AMVWE Nab. similiter libri fluctuant A. V 62. X 75. 111. 181. XII 350. 353. 356. 417. XIII 196 (bis). 325. 338. XIV 114. XVI 336. et accusativus et dativus Iosephi usui dicendi respondet, etsi hic saepius legitur. dativum nulla librorum discrepantia traditum invenies: A. IV 2. 41. 296. V 135. VI 165. 213. VII 120. 122. 128. 129. 304. IX 10. 106. 159. 206. X 84. XII 127. 403. 405. XIII 28. 148. 269. 366. 367. 379. XIV 29. 50. 183. 185. XVIII 97. 271. XX 238. 245. Vit. 50. 78. 209. Ap. I 269. II 50. B. II 16, 4 (181, 15. 182, 4). V 9, 4 (45, 28). II 16, 5 (189, 9. 11), accusativum vero A. V 62. VI 129. VII 100. 107. 280. VIII 223. 274. IX 283. 284. 289. X 74. 104. 173. 271. XII 229. 375 (ubi Krebsius[3]) πολιορκήϲων proponit). XIII 43. 179. 186. 223. 318. 371. XVIII 100. Vit. 341. porro dativo favet Polybius, nam accusativi exemplum, quod adhuc afferebatur (XVIII 47, 1), corruptum esse me docuit Udalricus de Wilamowitz, nec enim ex-

1) Krebs, praepositionsadv. II p. 53—55.
2) Krebs l. l. p. 55.
3) zur rection der casus I 13, sed iniuria. cf. Vit. 341.

cerptis hoc loco esse credendum, immo propter genus emendandum esse μηδεμιᾷ pro μηδένα, quod iam Reiskius proposuerat. dativum commendant etiam Plutarchus[1]), Dionysius Halicarn., Arrianus[2]), Appianus.[3]) quare locis dubiis dativum praeferendum censeo, quamquam haud ignoro Diodoro[4]) accusativum in deliciis fuisse nec singula accusativi exempla deesse apud Plutarchum[5]), Dionys. Hal.[6]), Appianum[7]), LXX interpretes.[8]) praeterea cum Polybio (IV 32, 5), Diodoro[9]), Plutarcho[10]), LXX interpretibus[11]) Iosephus consentit, quod πολεμεῖν cum praepositione πρὸς conectit velut A. III 61. XII 10. 130. 386. XIII 10. 147. 186. 272. 376. XIV 122. XVII 39. XX 243. Vit. 17. 59. 234. 244. B. II 16, 4 (187, 22). II 20, 5 (214, 22). semel A. VIII 276 ἐπὶ cum accusativo sequitur, quam constructionem Krebsius[12]) ad exemplum verbi στρατεύειν ἐπὶ (velut IX 29. XIII 58) a Iosepho conformatam esse censet. sed cum hoc uno loco ἐπὶ inveniatur, facere non possum, quin suspicer hanc praepositionem non Iosepho, sed librariis deberi atque huc ex libris sacris V. T. invectam esse, ubi aliquotiens ita legitur velut Ierem. 34, 1. 7 (= 41, 1. 7 ed. Tischend.-Nestle[7] p. 382); ib. 32, 29 (= 39, 29 p. 379). sin autem re vera sit Iosephi praepositio ἐπὶ, eam ex sermone vulgari illapsam esse sumamus necesse est.[13]) solius Iosephi esse videtur πολεμεῖν cum praep. εἰς coniunctum, quod semel observavi: Ap. I 269, ubi dativus et εἰς brevissimo intervallo se excipiunt, quare aliquis suspicetur hanc varietatem ipso elocutionis variandae studio ortam esse: τοῖς ἀνθρώποις πολεμεῖν διεγνωκότες οὐκ ἂν εἰς τοὺς αὐτῶν θεοὺς πολεμεῖν ἐτόλμησαν, sed malim πρὸς. nam hoc magis Iosephi rationi dicendi respondet. praepositiones πρὸς et εἰς persaepe a scribis confundi constat inter omnes.[14]) accedit, quod huius libri, qui est de Iudaeorum vetustate, codex Laurentianus et interpolatus et corruptus est, apud Eusebium autem, qui multa ex hoc scripto excerpta nobis multo melius tradidit, hic locus non exstat. denique sermonis vulgaris erat locutio πολεμεῖν μετά τινος 'bellum gerere contra aliquem', id quod cognoscitur ex eius usu in libris sacris[15]) frequenter admisso, quem usum posterioribus tempo-

---

1) moral. p. 174 e. 199 c. 223 d. 224 b. Caton. 16 (49, 28), alibi. cf. etiam Krebs, zur rection d. cas. I 13.
2) Krebs l. l. p. 10. 13. 3) Kratt l. l. p. 65.
4) Krebs l. l. p. 7. 5) Luc. 5 (502, 5). Sull. 3 (419, 17).
6) III 65, 2. XI 20 (116, 21 Kiessl.) 7) Kratt l. l.
8) Num. 21, 26. Ies. 19, 2. Psalm. 119, 7, alibi. Hatzidakis, einleitung in die neugriech. gramm. Leipz. 1892. p. 221.
9) V 9, 1. XI 84, 8, saepius.
10) Poplic. 3 (192, 11). mor. p. 184[a].
11) Ios. 24, 11. Num. 21, 1.
12) l. l. I 13 adnot.
13) sed cf. Xenoph. Anab. III 1, 5 ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολεμῆσαι.
14) vid. Cobeti nov. lect. p. 309. 347. 348. ap. Ios. Vit. 163 in MW εἰς pro πρός, item A. VII 265 in MSP.
15) LXX et N. T. velut Reg. I 17, 19. 32. Apoc. 13, 4.

ribus in titulis velut Aethiopico CIG. 5072, 3. 15 (sub finem saec. VI) deprehendimus. laudandum est, quod hac dictione Iosephus prorsus abstinuit. nec enim Ap. II 242 τὸν δὲ πολεμοῦντα καὶ μετὰ ἀνθρώπων μαχόμενον huc pertinet. B. VI 2, 1 (79, 32) μεθ' ὅcων βούλεται πολεμεῖν 'quibuscum' significat 'quorum auxilio'. addere liceat verbum καταπολεμεῖν, cuius permulta leguntur exempla apud Polybium et Diodorum[1]) sicut Plutarchum (Wytt.), apud Iosephum raro occurrere velut XII 414. similiter A. XIII 185 inveni cυγκαταπολεμεῖν, quod iniuria Krebsius[2]) censet solius Diodori esse proprium.

A. XI 19 libros PFLAV secuti editores ἐμποδίζειν τοὺc Ἰουδαίουc legunt, sed WE τοῖc Ἰουδαίοιc exhibent. utra lectio praeferenda est? hanc tres loci tueri videntur: A. V 144, ubi consentiente librorum memoria dativum legimus ἐμποδίζοντα ταῖc ἐπιθυμίαιc, et A. III 67 ἐμποδίζειν τοῖc ἀρετῇ χρῆcθαι τοῦ cτρατηγοῦ θέλουcι, item II 133. solet autem Iosephus accusativum praeferre velut A. I 164. III 48. IV 276. XI 174. XIII 187. Vit. 48, qui loci satis, opinor, accusativum eo loco, de quo agitur, defendunt, praesertim cum in libris optimis et Palatino et Ambrosiano exstet. hunc etiam LXX interpretes Esr. II 4, 4 praebent, sed ibi varia lectio dativum exhibens in codice Alexandrino invenitur. Polybius dativum (V 14, 11. 111, 4) usurpat, Diodorus vero accusativum (III 37, 9). apud veteres solus accusativus in usu erat, nam Isocr. 15, 59 dativus vulgatae lectionis, accusativus Urbinatis est.

A. III 32 τῇ τροφῇ ταύτῃ τεccαράκοντα ἔτη ἐχρήcαντο cum RO scribit Niesius, ἔτεcιν, qui dativus iam propter hiatum commendatur, codices MSPLE secutus Naberus; VIII 382 ἑπτὰ μὲν ἡμέραιc ἡcύχαζον libri, ἡμέραc posuerunt editores, IX 173 κατέcχεν αὐτὴν (τὴν ἡγεμονίαν) ἔτεcιν ἑπτὰ καὶ δέκα cum plurimis libris editores, nisi quod Naberus suos codices secutus verba transponit, ἔτη proponit epitome; IX 228 ἓξ μῆναc βαcιλεύcαc M et Niesius, ceterorum lectionem μηcὶ recepit Naberus, XIII 376 πολεμήcαc ἔτεcιν ἓξ et libri et editores legunt, ἔτη commendat editio princeps. B. VI 4, 1 (94, 14) ἓξ ἡμέραιc ἀδιαλείπτωc οὐδὲν ἤνυcεν adhuc lectio vulgata est, solus codex L ἡμέραc praebet. sed accusativum probandum non esse ex eo efficitur, quod posteriores dativo ita uti solent, ut temporis spatium designet. hic dativus, ut raro occurrit apud Polybium[3]), aliquotiens in N. T.[4]), semel apud Dionem Chrysostomum[5]), saepius apud Lucianum[6]) nec non apud

1) Krebs l. l. p. 7. 9.
2) l. l. p. 10.
3) IV 32, 8. Stich, de Polybii dicendi genere p. 16.
4) Luc. 8, 29. Winer § 31, 9 p. 205[7].
5) Schmid I 92: πολλαῖc ὥραιc διετρίβετε.
6) Du Mesnil, grammatica quam Lucianus in scriptis suis secutus est etc. Stolpe 1867. progr. p. 8, Schmid I 236.

Aristidem paucis locis[1]) et Polyaenum[2]), ita frequentissimus est Iosepho. satis habeo exemplis, quae plurima congessit Erhardus Iahn observ. crit. p. 12. 13 (cf. ibid. 9—12), haec addidisse: A. IV 322 ἅπαντι τῷ χρόνῳ κατηφεῖν, XII 112 (2, 14, non 2, 13), XIII 272 πολλοῖς ἔτεσιν πολεμῶν. per se patet accusativum temporalem eidem non incognitum fuisse velut A. I 92 μείνας ἄλλας ἑπτὰ ἡμέρας, XI 134 τρεῖς ἐπιδιατρίψας ἡμέρας, XIII 352. XV 180 ταύτην (βασιλείαν) κατασχὼν τρεῖς μῆνας, XVI 15. 18. 315. XVIII 35 ἕνδεκα ἔτη διατρίψας, ib. 109. 123 τρεῖς ἡμέρας διατριβὴν ποιεῖται, Vit. 12 διατρίψας παρ' αὐτῷ ἐνιαυτοὺς τρεῖς, alibi.

A. XIV 344 editores cum codd. PFLAMWE φυλακῆς αὐτοὺς περιισταμένης legunt, solus codex V αὐτοῖς exhibet. A. XV 289 editores cum libris FLAMV περιστάντων αὐτοῖς τῶν βασιλικῶν scribunt, solus W αὐτοὺς praebet. accusativus non solum magis Iosephi usui dicendi respondet B. VI 1, 8 (78, 30). A. VII 16. 241. XI 205. XIII 169. XIV 24. XVII 282. XVIII 174. 320[3]), sed etiam, ut omittam veteres, multo magis apud posteriores in usu est quam dativus sicut apud Polybium[4]), Plutarchum[5]), Lucianum[6]), in N. T.[7]), quare dubiis locis accusativum praeferendum censeo, quamquam minime desunt dativi nec apud ipsum Iosephum A. IV 189 ὃς (πλοῦτος) ὑμῖν περιστήσεται. XIII 136 περιστάντες τοῖς βασιλείοις nec Polybium[8]) nec apud LXX viros.[9])

A. XV 154 codd. PF secutus περικαθεζόμενοι τῷ χάρακι Niesius edidit, codd. LAMWE secutus τὸν χάρακα Naberus. accusativum Dem. 59, 102 περικαθεζόμενοι αὐτῶν τὸ τεῖχος commendare videtur, sed hoc nihil probat. quare res redit ad codicum auctoritatem, praesertim cum apud ceteros serioris aevi scriptores nullum exemplum repprererim.

A. XIII 169 τὴν πρὸς ὑμᾶς ἡμῖν συγγένειαν cum PFLV Niesius legit, τὴν πρὸς ὑμᾶς ὑπάρχουσαν ἡμῖν φιλίαν secundum AMW Naberus. quamquam nemo dubitabit, quin Iosephus ὑπάρχουσαν addere potuerit, atque etiam haec lectio eis, quae paulo supra § 167 (τῆς ὑπαρχούσης ὑμῖν πρὸς ἡμᾶς συγγενείας) et A. VI 132 leguntur, commendari videtur, tamen prior scriptura ferri potest. non enim semel dativus ex substantivis liberius pendet velut A. I 142 διὰ τὴν συγγένειαν αὐτῷ, XIII 229 διὰ τὸ Πτολεμαίου τοῖς ὄχλοις μῖσος, ib. 273 ὁ πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς πόλεμος, XV 252 τοὺς ἀναγκαιοτάτους αὐτῷ φίλους, B. I 2, 3 διὰ τὴν πρὸς Ὑρκανὸν ἐπιγαμίαν

1) Schmid II 41. 2) Malina, de dictione Polyaena p. 32.

3) sed loco postremo acc. etiam ad verbum λελήθασι referri potest ut A. III 299 ἤθροιζον αὐτοὺς περιστάντες ad ἤθροιζον, similiter A. VI 259.

4) acc. I 53, 6. II 53, 5(?). III 16, 2(?). 75, 8.

5) acc. Nic. 7 (9, 10). ib. 11 (14, 23). ib. 20 (27, 23). Anton. 54 (396, 10). Arat. 38 (170, 26), moral. p. 253b.

6) Soloec. 5, apud eundem περὶ c. acc. Anach. 33.

7) Act. 25, 7. 8) I 77, 7. V 42, 6.

9) Reg. II 13, 31. cf. etiam Holwerdae emendation. Flav. p. 81.

αὐτῷ. idem in Appiani scriptis observamus (Kratt l. l. p. 15) et apud Herodianum (I 7, 4 τὸ πρὸς πατρὸς αὐτῷ γένος, ib. 11, 1 τὴν παρ' Ἑλλήνων τισὶν ἀγνωσίαν).

A. II 11 προσκυνεῖν αὐτὸ ROSPL, αὐτῷ MS_1E, VI 55 προσκυνῆσαι τῷ θεῷ RO, τὸν θεὸν MSP, VIII 386 προσεκύνησεν αὐτὸν RO, αὐτῷ MSP, X 69 ᾧ προσεκύνουν ὡς θεῷ SP, ὃ ROMLV, θεὸν LV (θεῷ ROMSP), A. XI 333 προσκυνούντων αὐτὸν ἁπάντων PFLAVW, αὐτῷ πάντων E, XX 56 προσεκύνησεν αὐτὸν εἶτα MWE, αὐτῷ A, sed ῷ ex ὸν corr., item VII 114. Niesius libros RO vel PA semper fere secutus est, Naberus dissentiente codicum memoria accusativum scribit excepto loco A. X 69, ubi ambo editores dativum ponunt. ut ab his verbis incipiamus, per se patet non omnes codices sibi constare. nam aut ᾧ — θεῷ aut ὃ — θεὸν Iosephum scripsisse sumendum est. dativum duobus locis (VI 55. VIII 386) scribi iubet Krebsius.[1]) videamus nunc, uter casus Iosepho usitatior fuerit. concedendum est dativum ferri posse, quandoquidem etiam aliis locis nulla librorum discrepantia invenitur velut A. VI 154 προσκυνεῖ τῷ θεῷ (in eadem paragrapho paulo supra fortasse elocutionis variandae causa τὸν θεὸν προσκυνῆσαι), IX 261. 267 (τῷ θεῷ). X 29 (τῷ θεῷ). XI 131. 167 (τῷ θεῷ). [XII 114 αὐτοῖς ex verbo ἐκέλευσε pendet.] praeterea dativum semel apud Lucianum Pisc. 21 (I 591) habemus, aliquotiens, ut videtur, apud Cassium Dionem[2]), semper apud Matthaeum Marcum Paulum, interdum apud Lucam et Iohannem et in Apocalypsi[3]), saepius apud LXX interpretes.[4]) vides igitur, unde dativus fluxerit. illapsus est ex sermone vulgari in virorum litteratorum scripta. quare non intercedo, quominus, ubi libri meliores dativum exhibent, ibi toleretur velut A. VI 55, sed Fr. Krebsio non assentior, quod etiam aliis locis ut A. VIII 386 hunc casum restitui vult. immo is facile suspicetur dativum his paucis Iosephi locis a librariis ex libris sacris illatum esse, qui consideraverit non solum apud Iosephum ipsum multo saepius accusativum occurrere, sed etiam apud Polybium[5]), Plutarchum[6]), Lucianum[7]), Polyaen. VII 10 Δαρεῖον προσεκύνησαν. accedunt permulti illius aetatis tituli[8]), qui accusativum praebent.

1) zur rection der casus I 22. 2) Krebs l. l.

3) Winer § 31, 1 adn. p. 197[7], cf. etiam Bleek-Mangold, einleitung in das Neue Testament. Berlin. 1886. § 29 adnot. c. p. 87[4].

4) Gen. 24, 26. 48. 37, 10. Reg. II 15, 32 (τῷ θεῷ). Paral. I 29, 20 (κυρίῳ καὶ τῷ βασιλεῖ). Psalm. 29, 2 (= 28, 2 Tisch.-Nestle[7]). ib. 66, 4 (= 65, 4).

5) vid. Schweighaeuseri indicem.

6) Pomp. 14 (201, 19), Alex. 51 (337, 30), Artox. 15 (119, 19), ib. 23 (128, 12), ib. 29 (134, 30), Marc. 6 (127, 8).

7) Tim. 23 (I 136). 24 (I 138). Nav. 30 (III 267).

8) CIG. 4699, 25 (tit. anno 56 p. Chr. confect. ad oppidum Gizeh repert. προσκυνήσας τὸν Ἥλιον). 4910 (in insula Philis repert. προσεκ[ύ]νησαν τὴ[ν θε]ὰν Ἶσιν). 4913 (ibidem repert.). 4914 (ibid.). 4917 (anno ante Chr. 73 conf.). 4918. 4928. 4934 (anno a. Chr. 25). 5074 (anno p. Chr. 31 προσεκύνησα θεὸν μέγιστον Ἑρμῆν). 5075. 5076. 5077. 5081 (anno post

in Iosephi vero scriptis accusativus codicum consensu traditur: A. I 335. II 13. III 91. IV 137. VI 2 (bis). 154. 285. VII 2. 187. 211. 250. 266. 275. 354. VIII 25. 225. 248. 271. 317 (bis). 331. 343. IX 96. 98. 133. 135. 139. 255. 269. X 211. 213. 214. 263. XI 3. 209. 210 (bis). 331. 333 (bis). XIII 54. 74. XX 28. 49. 71. 164. Ap. I 239. 261. B. II 16, 2 (180, 10). 4 (184, 1. 186, 5). V 9, 4 (46, 8).[1])

A. III 3 libri RO (ἡ τροφὴ) αὐτοῖς ἐπιλελοίπει exhibent, editores cum ceteris (MSPL) αὐτοὺς scribunt, A. XII 378 Niesius codices PFLAVWE sequitur: τροφὴ δ' αὐτοὺς ἐπιλελοίπει, Naberus codicem M et Zonaram αὐτοῖς tradentes. quamquam aliquotiens apud Iosephum accusativus legitur, velut A. I 218. V 21. VI 358. VII 159. VIII 323. IX 62. B. III 7, 29 (256, 17) sicut etiam apud Plutarchum (Mar. 40 [373, 19]. Demetr. 22 [313, 8]) et singulis locis in N. T. (Hebr. 11, 32) et apud Lucianum (Iup. tr. 15 [II 659]), tamen non erat, quod Niesius priore loco codicum RO testimonio neglecto a semet ipso descisceret. vix enim minus saepe apud eundem Iosephum occurrit dativus ut A. II 189 ταῦτ' αὐτοῖς ἐπέλιπε, III 29. XII 380. XVII 129. B. VI 2, 8 (86, 32). VII 2, 1 (123, 22), qui dativus ne Plutarcho quidem prorsus incognitus fuisse videtur (Cic. 42 [280, 13]).

B. III 8, 6 (267, 30) δρασσόμενος τὴν δεξιὰν plurimi libri tradunt, quos sequitur Cardwellus, solus L τῆς δεξιᾶς ex correctura exhibet, quam lectionem Bekkerus recepit. accusativum coll. Dion. Hal. IX, 21, 4 (ξίφη δραττόμενοι) defendit Krebsius.[2]) etiam in libris sacris et Veteris et Novi Testamenti saepius invenitur (Lev. 2, 2. 5, 12. Num. 5, 26. Cor. I 3, 19), quare non sine causa putes hanc dictionem in sermone vulgari potissimum fuisse usitatum, sed ceteris dialecti communis scriptoribus ut Plutarcho (Alex. 74 [360, 28], Artox. 13 [116, 23], ibid. 29 [134, 23]), Diodoro (XII 67, 5 Vogel, alibi), Ps. Luciano As. 25 (II 594), Sexto Empirico 201, 1. 569, 3, libris apocryphis Vet. Test. (Iud. 13, 7. Sir. 31, 2) genetivus usitatior fuisse videtur. apud Iosephum vero ceteris locis tantum genetivum repperi ut A. XIV 425 δραξάμενος ἁλύσεως, XV 86 τῶν τριχῶν ἐδράττετο, XVI 216. XIX 309. B. IV 8, 4 (339, 16), V 11, 5 (58, 1. 8). quare non dubitabimus eo, quem tractamus, loco genetivum praeferre. ceterum errat Krebsius, cum p. 17 accusativum posteriores a poetis mutuatos esse dicit, immo horum erat genet. (Il. 13, 393. 16, 486. Batrachom. 156, aliorum). cf. etiam carmen aetatis Christianae CIG. 8655, 6 ἑῆς ἐδράξατο ῥινός.

Ap. II 142 in codice Laurentiano exstat ἡμῖν λοιδορεῖν, quam lectionem Niesius in editionibus et maiore et minore retinet,

Chr. 136). 5084. 5085. 5086 (anno 2 post Chr. n.). 5090. 5094. 5099. 5104 (a. post Chr. 126). 5106. 5107. 5110.

1) cf. etiam Krebs, wochenschrift f. klass. philologie III 1097 sq. et H. H. ibid. V 558.

2) zur rect. d. cas. II 17.

ἡμᾶς proponente editione principe. quae coniectura non solum eo commendatur, quod apud Iosephum ipsum ceteris locis accusativus usurpatur ut Ap. I 220. II 144. 148. 236 ὡς πάνυ ἡμᾶς φαυλοτάτους λοιδοροῦσιν. 290. B. II 14, 8 (174, 13), sed etiam eo, quod hic casus solus in usu est apud ceteros serioris aetatis scriptores ut Polyb. V 49, 3, Plut. Pericl. 36 (337, 4). Pyrrh. 13 (299, 19). Dion. 14 (11, 19), in N. T. (Iohann. 9, 28. Act. 23, 4). tantum LXX interpretes Macc. II 12, 14 τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν λοιδοροῦντες dativum exhibent, sed iidem accus. Deut. 33, 8. notandum porro est Iosephum semel B. II 14, 7 (173, 30) praepositionem πρὸς adhibere: πρὸς ὃν ἐλοιδόρησαν ut in V. T. λοιδορεῖσθαι πρός τινα Exod. 17, 2. Num. 20, 3. sed cum praepositione εἰς, quae occurrit Gen. 49, 23 εἰς ὃν ἐλοιδόρουν[1]), hoc verbum apud Iosephum coniunctum non vidi.[2])

A. XVIII 326 ἥτις ὑμῖν — μελλήσει — ὠφελεῖν et ib. 353 ὁπόσα — ὠφελεῖ τοῖς ἔχουσιν. ita libri. poetas hic Flavius sequi videtur velut Aesch. Pers. 833 Kirchh. Prom. 346. Soph. Antig. 560. Eurip. Orest. 666 Kirchh. Alc. 41. Arist. Av. 421. accedunt Herod. 9, 103 προσωφελέειν τοῖσι Ἕλλησι, Antiph. 5, 17. 6, 38. Arrian. Anab. 6, 11, 3 ἐκείνοις ἐπωφελῆσαι. cf. Boehner p. 26.[3]) CIG. I 34 (ὠφελεῖν τῷ δήμῳ) incertum est an non recte a Weckleinio lacuna suppleta sit. haud ignoro Iosephum ad elocutionem exornandam multa ex poetis sumpsisse, sed tamen fortasse erit, qui dubitet, num dativus ipsi scriptori debeatur, praesertim cum viderit eum ceteris locis tantum accusativum usurpare velut A. II 49. 282. 307. IV 298. V 231. X 241. XIII 401. XVII 340. B. III 7, 16 (247, 31. 248, 1), ut etiam Plut. Lyc. Num. 4 (153, 19). C. Caes. 12 (375, 16). Lucian. Prom. 3 (I 28). Anach. 17 (II 896), N. T. (Gal. 5, 2. Cor. I 14, 6. Hebr. 4, 2), LXX viros (Ies. 30, 5. 6. 7. 44, 9. Ier. 12, 13). at insunt ambo loci in uno ex tribus illis libris (vid. supra p. 26).

Polybius IV 29, 1. V 44, 10 et Hero Alexandrinus p. 197, 4 ed. Thevenot (ὑπέρκειται τῆς χιόνης) ὑπέρκειμαι genetivo iungunt Iosephus vero accusativo A. XII 252 ὑπερκειμένη τὸ ἱερόν ut Ezech. 16, 47. cum illis consentit A. V 199 ὑπέρκειται τῆς λίμνης, ib. 235 τῆς πόλεως.

In verbi ὑπαντιάζω constructione codices magnopere fluctuant: A. XVII 92 ὑπαντιάζουσιν δ' αὐτὸν ἥ τε μήτηρ κτλ. PAMW, αὐτῷ E et in marg. AM, ib. 275 ὑπαντιάζει τὸν Σίμωνα PM, τῷ Σίμωνι AE, XVIII 48 ὑπαντιάζει δ' αὐτῷ Βονώνης A, αὐτὸν MWE[4]), ibid. 270 ὑπηντιάζον Πετρώνιον AMWE, Πετρωνίῳ in marg. A., ib. XX 202 τὸν Ἀλβῖνον ὑπαντιάζουσιν ὁδοιποροῦντα AMW, τῷ Ἀλβίνῳ et ὁδοιποροῦντι E. Vit. 230 ὑπηντίαζεν αὐτοὺς

1) cf. etiam Luc. Anach. 22 (II 904).
2) vid. etiam προσεκλοιδορεῖν c. accus. A. XIII 372.
3) cf. Krueg. I 46, 7, 1. Kuehn. II 409, 1 adn. p. 252[2].
4) cf. Holwerda, observat. in Flav. Ios. ant. iud. l. XVIII. Mnemos. II (1853) p. 120.

PRAMW, αὐτοῖϲ γρ in marg. A. ib. 304 codex R a ceteris differt. vides tantum codices MW sibi constare et P, qui non omnes locos exhibet. Niesius plerumque eam rationem sequitur, ut lectiones codicum P et A rescribat, ubi vero discedunt, P praeferat. Naberus A. XVII 92. 275. XVIII 48. XX 202. Vit. 304 dativum, XVIII 270 accusativum posuit. sed mallem Niesius etiam XVIII 48 et Vit. 304 accusativum recepisset, nam huic magis Iosephi usus dicendi favet velut A. I 189. XVII 221. XVIII 77. 102. 363. XIX 105. Vit. 233. 325 et aliorum consuetudo ut Luciani V. H. 1, 21 (II 87), Philonis[1]), Cassii Dionis.[2]) dativum apud Iosephum omnium librorum consensu firmatum observavi: A. II 279 προϊοῦϲι δ' αὐτοῖϲ ὑπηντίαζον, XIV 122. cum dat. etiam ὑπαντᾶν iungitur: A. II 279. V 264. XIII 338. Vit. 49. 231. 232 ut in libris sacris. quare hic casus etiam XX 65 hiatu tolerato praeferendus videtur.

A. II 53 ἀπογνοῦϲα τὸ πείθειν MZon., τοῦ πείθειν ROSP LEExc, A. II 333 ἀπογινώϲκετε τῆϲ ϲωτηρίαϲ OMSPLA 'salutis' Lat., τὴν ϲωτηρίαν in τῆϲ ϲωτηρίαϲ corr. R, Ap. I 88 τὴν πολιορκίαν ἀπέγνω Euseb., τῆϲ πολιορκίαϲ L. Niesius omnibus locis accusativum praetulit, Naberus duobus prioribus genetivum. uter casus magis Iosephi rationi dicendi respondet? certum est accusativum praeferri a Iosepho: A. I 208. II 140. 252. 336. III 19. XV 119. 250. B. I 23, 3 (87, 22). II 19, 9 (210, 20). 20, 7 (214, 8). III 7, 2 (241, 1). 7, 13 (246, 31). IV 6, 1 (326, 3). V 11, 5 (58, 12). [ibid. 12, 1 (60, 18)]. VI 2, 10 (88, 25). 4, 1 (94, 21). minus saepe genetivus invenitur: A. II 330. III 297. X [91]. 201. XI 321. XIII 99. XV 352. B. VII 8, 5 (156, 3). omnino genetivus apud posteriores rarus est, ut apud Polybium[3]), Diodorum[4]), Dionysium Halic.[5]), ita apud Appianum[6]) aliquotiens et semel apud Dionem Chrysostomum.[7]) in libris sacris Macc. II 9, 22 et apud Lucian. Rhet. praec. 7 (III 7) accusativus exstat, genetivus numquam legi videtur. paulo saepius genetivum apud Plutarchum (Fab. Max. 5 [347, 6]. Cat. 63 [96, 31]. Cic. 12 [249, 27]) et Arrianum[8]) habes, sed eisdem (Plut. Thes. 35 [31, 31]) accusativus non inusitatus est, qui non dubium est, quin apud Polybium, Diodorum, Dionysium frequentissimus sit. quare cum Niesio faciendum censeo. Iosephi propria fuisse videtur huius verbi constructio cum praepositione περὶ: A. II 212 ἀπογινώϲκειν περὶ τῶν μελλόντων et VIII 110 περὶ μηδενὸϲ ἀπογινώϲκειν, quam struc-

---

1) Siegfried, Philo von Alexandria. Iena 1875. cf. indicem verborum.
2) Krebs, zur rection d. cas. I 20.
3) I 29, 5. 48, 1. IX 7, 9., Stich, de Pol. el. p. 15. Krebs, z. rect. d. cas. II 7. 4) Krebs II 9.
5) bis? Baumann, observationes grammaticae de modorum usu in Dionys. Hal. antiqu. Rom. diss. Gryphiswald. 1875. p. 49. Krebs II 10.
6) Kratt p. 65. Krebs II 12.
7) Schmid I 145.
8) Krebs II 12.

turam fortasse non iniuria Krebsius[1]) in dubium vocavit. similiter A. XIV 427 περὶ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις praepositionem delebit, si quis contulerit: ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις B. I 11, 7 (45, 17). III 7, 5 (243, 2), ἀπογνώσει σωτηρίας B. III 7, 4 (242, 19). VI 1, 1 (69, 24), ἀπόγνωσις τῶν ἐλπίδων A. XV 163, τὴν ἀπόγνωσιν τοῦ τεύξεσθαι A. II 43, V 72. XIX 72, τὴν τοῦ ζῆν ἀπόγνωσιν B. IV 5, 4 (323, 18). cf. Plut. Sertor. 22 (110, 18) ἀπογνώσει φανερᾶς ἀμύνης.

Veteres βλασφημεῖν cum praep. εἰς coniungebant (Dem. 51, 3 εἰς ἡμᾶς ἐβλασφήμησαν), numquam cum simplici accusativo. hic posteriorum demum est, ut librorum sacrorum (Reg. IV 19, 22. Mtth. 27, 39, passim), Luciani Hermot. 62 (I 803), Sexti Empir. 122, 7 Bekk., ita Iosephi: A. IV 202. V 242. VI 177. 183. VII 265. 388. VIII 358. 359. IX 118. XII 406. XX 108. Vit. 232. 407. Ap. I 59. II 5. 237. B. II 8, 10 (152, 1). 18, 7 (202, 9). V 9, 4 (47, 27). quater εἰς notavi: A. VIII 392. XX 175. B. II 8, 9 (151, 2). 17, 1 (189, 27). hoc bis in N. T. quoque occurrit (Luc. 12, 10. 22, 65) atque etiam A. X 233 cum plurimis libris legendum est, sed X 242 accus. praeferam.

---

1) wochenschrift für klass. philologie III 1096 (1886).

Vita.

Henricus Fridericus Guilelmus Schmidt anni huius saeculi sexagesimi alterius die XXV mensis Augusti in vico Brunsvicensi, cui nomen est Harderode, patre Guilelmo, matre Friderica e gente Grave natus sum. fidei euangelicae addictus inde ab anno 1877 Guelpherbyti artibus humanitatis operam dedi et inde ab anno 1882 examine maturitatis superato Lipsiae, Gottingae, Berolini philologiae veterisque historiae studiis me dedidi. interfui autem scholis sive exercitationibus, quas habuerunt viri doctissimi Baumann, Bruns, Curtius, Diels, Dilthey, Holzapfel, Kielhorn, Kirchhoff, Lipsius, Sauppe, Vahlen, Volquardsen, de Wilamowitz-Moellendorff. ab hieme anni 1885 in gymnasii Brunsvicensis realis, quod dicitur, pueris instituendis operam colloco, prius in subsidium vocatus, tum facultate docendi anni 1888 mense Februario parta iussu Domini Albrechti, Borussorum Principis, qui idem ducatum Brunsvicensem regit et gubernat, anno 1890 munere publico magistri gymnasii ornatus. examen rigorosum die XVI mensis Ianuarii huius anni absolvi. omnibus viris, qui me docuerunt, gratias ago maximas, inprimis Friderico Leo et Udalrico de Wilamowitz-Moellendorff pro summa in me humanitate ac benevolentia. non minorem gratiam habeo Alfredo Eberhard, viro doctissimo, quod primus mihi auctor fuit Flavii Iosephi scripta tractandi.

